

RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

ARREST

van 26 september 2017 met nummer RvVb/A/1718/0100
in de zaak met rolnummer 1516/RvVb/0238/A

Verzoekende partijen	1. de heer Valère VAN MALDEREN 2. mevrouw Sylvie VAN CUTSEM vertegenwoordigd door advocaat Erika RENTMEESTERS met woonplaatskeuze op het kantoor te 9100 Sint-Niklaas, Vijfstraten 57
Verwerende partij	DE GEWESTELIJKE STEDENBOUWKUNDIGE AMBTENAAR van het departement RUIMTE VLAANDEREN, afdeling Oost-Vlaanderen vertegenwoordigd door advocaat Veerle TOLLENAERE met woonplaatskeuze op het kantoor te 9000 Gent, Koning Albertlaan 128
Tussenkomenende partij	de nv ELECTRABEL vertegenwoordigd door advocaten Tangui VANDENPUT en Patrik DE MAEYER met woonplaatskeuze op het kantoor te 1160 Brussel, Tedescolaan 7

I. BESTREDEN BESLISSING

De verzoekende partijen vorderen met een aangetekende brief van 24 december 2015 de vernietiging van de beslissing van de verwerende partij van 4 november 2015.

De verwerende partij heeft aan de tussenkomenende partij een stedenbouwkundige vergunning verleend onder voorwaarden voor het oprichten van twee windturbines op de percelen gelegen te 9300 Aalst, aan de kruising Waterkeringstraat/ Driehoeksstraat (windturbine 1) en ten zuiden van de Industrielaan en de Watermolenstraat (windturbine 2), met als kadastrale omschrijving afdeling 12, sectie B, nummers 1641 D2 en 1013F.

II. VERLOOP VAN DE RECHTSPLEGING

De tussenkomenende partij verzoekt met een aangetekende brief van 19 februari 2016 om in de procedure tot vernietiging tussen te komen.

De voorzitter van de Raad laat de tussenkomende partij met een beschikking van 29 maart 2016 toe in de debatten.

De verwerende partij dient een antwoordnota en het administratief dossier in. De tussenkomende partij dient een schriftelijke uiteenzetting in. De verzoekende partijen dienen een wederantwoordnota in. De verwerende partij dient een laatste nota in. De tussenkomende partij dient een laatste schriftelijke uiteenzetting in.

De kamervoorzitter behandelt de vordering tot vernietiging op de openbare zitting van 4 juli 2017.

Advocaat Erika RENTMEESTERS voert het woord voor de verzoekende partijen.

Advocaat Dorien GEEROMS *loco* advocaat Veerle TOLLENAERE voert het woord voor de verwerende partij.

Advocaat Patrik DE MAEYER voert het woord voor de tussenkomende partij.

Het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (DBRC-decreet) en het besluit van de Vlaamse regering van 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (Procedurebesluit) zijn toegepast.

III. FEITEN

De tussenkomende partij dient op 11 mei 2015 bij de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar een aanvraag in voor een stedenbouwkundige vergunning voor “het oprichten van twee windturbines” op de percelen gelegen te 9300 Aalst, aan de kruising Waterkeringstraat/ Driehoeksstraat (windturbine 1) en ten zuiden van de Industrielaan en de Watermolenstraat (windturbine 2).

Het perceel waarop windturbine 1 wordt voorzien ligt volgens de bestemmingsvoorschriften van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan ‘Afbakening regionaalstedelijk gebied Aalst’, definitief vastgesteld op 10 juli 2003, in ‘gemengd regionaal bedrijventerrein Erembodegem Zuid’ (grafisch plan 8).

Het perceel waarop windturbine 2 wordt voorzien ligt volgens de bestemmingsvoorschriften van het gewestplan ‘Aalst-Ninove-Geraardsbergen-Zottegem’, vastgesteld met koninklijk besluit van 30 mei 1978, in een gebied voor milieubelastende industrieën.

Tijdens het openbaar onderzoek, georganiseerd van 14 juli 2015 tot en met 12 augustus 2015, dienen onder meer de verzoekende partijen een bezwaarschrift in.

Het agentschap Onroerend Erfgoed, afdeling Archeologie adviseert op 19 juni 2015 gunstig onverminderd de vondstmeldingsplicht.

De provincie Oost-Vlaanderen, dienst Ruimtelijke Planning adviseert op 2 juli 2015 voorwaardelijk gunstig.

De federale overheidsdienst Mobiliteit en Vervoer, Luchtvaart, adviseert op 14 juli 2015 voorwaardelijk gunstig.

De gemeentelijke stedenbouwkundige ambtenaar adviseert op 14 september 2015 :

“ ...

Openbaar Onderzoek

De aanvraag werd openbaar gemaakt volgens de regels vermeld in het uitvoeringsbesluit betreffende de openbare onderzoeken-over aanvragen tot stedenbouwkundige vergunning en verkavelingsaanvragen.

De aanvraag heeft betrekking op werken en handelingen opgesomd in art 3 § 3, 1° van het desbetreffende BVR van 05-05-2000 en wijzigingen.

Naar aanleiding van het openbaar onderzoek, gehouden van 14-07-2015 tot en met 12-08-2015 werden 654 bezwaarschriften ingediend. De bezwaren handelen over:

1. *Bundeling- clustering: Eén van de belangrijke uitgangspunten van de omzendbrief R0/2014/02, die het afwegingskader vormt en de randvoorwaarden bevat voor de inplanting van windturbines, is dat van de bundeling en clustering van windturbines. De voorkeur gaat naar windenergieopwekking door middel van een cluster van windturbines. Het is niet aangewezen om verschillende individuele turbines verspreid in te planten. Vanaf drie windturbines wordt van een cluster gesproken.*

Er worden 2 turbines aangevraagd en het is onzeker of nog een derde turbine kan ingeplant worden. In de aanvraag wordt vermeld dat slechts 2 windturbines worden aangevraagd omwille van technische en economische motieven. Dergelijke argumenten kunnen niet aanvaard worden om af te wijken van het principe van de clustering.

2 *De invloed op de bedrijven: De invloed van 2 windturbines op de bestaande bedrijven kan onvoldoende ingeschat worden. Er wordt niet aangetoond op welke manier er wordt rekening gehouden met de bestaande en de geplande bedrijven en uit geen enkel stuk blijkt dat de hinder voor de bestaande en de toekomstige bedrijvigheid aanvaardbaar blijft.*

3. *Visuele hinder: De turbines worden weliswaar ingeplant in een industriegebied, maar wel vlak bij een woongebied dat op geen enkele manier gebufferd wordt ten opzichte van dit industriegebied. De turbines zijn door hun hoogte veel dominanter dan de bedrijfsgebouwen en door hun aard zeer hinderlijk voor de omwonenden. De levenskwaliteit van de omwonenden komt in het gedrang. De bijgevoegde foto's met simulaties zijn misleidend.*

4. *Geluidshinder: Er wordt gesteld dat het geluid van de turbines niet voldoet aan de normen. De conformiteit van de turbines met de geluidsregelgeving wordt niet aangetoond.*

5. *Slagschaduwhinder: De bijgevoegde slagschaduwstudie is onvoldoende om een duidelijk, volledig en objectief beeld te krijgen van de invloed van de turbines op de woningen in de omgeving. Heel wat bedrijven en . woningen lopen het risico om meer slagschaduw te ondervinden dan wat wettelijk toegelaten is. Het is ongeloofwaardig dat de windturbines effectief tijdig stilgelegd zullen worden bij het overschrijden van de normen. De slagschaduw heeft ook ernstige negatieve invloed op de gezondheidstoestand van de verzoekende partij.*

6. Hinder voor de natuur: de effecten van de gevolgen voor de aanwezige natuurwaarden worden onvoldoende onderzocht.

Bespreking bezwaarschriften:

1. Het is correct dat het principe van bundelingen "clustering van windturbines een belangrijk uitgangspunt is in de betreffende omzendbrief. Zoals uit de aanvraag blijkt, blijft de mogelijkheid nog aanwezig voor het inplanten van minstens 1 bijkomende windturbine en wordt deze weliswaar ingetekend op de plannen. Echter wordt er niet concreet aangetoond dat dit een reëel voorstel is, dat aanvaardbaar is op alle verplicht te onderzoeken effecten. In alle redelijkheid kan geoordeeld worden dat de huidige aanvraag in onvoldoende mate aantoont dat aan het clusteringsprincipe, zoals beschreven in de omzendbrief R0/2014/0, kan voldaan worden.

2. Industriezones zijn prioritaire inplantingsgebieden voor windturbines. Het is noodzakelijk om geschikte en prioritaire inplantingslocaties zo maximaal mogelijk te benutten. Het is dan ook van belang om een maximalere benutting van het industrieterrein te onderzoeken. Het is aangewezen bijzondere zorg te besteden aan de oprichting van turbines in relatie met de aanwezige of toekomstige bedrijfsgebouwen, de uitbatingsactiviteiten en de ontsluitingsinfrastructuur in de omgeving. Windturbines kunnen de vrije vormen van inrichting van het gebied beperken, wat economisch afgewogen moet worden.

Wat betreft de inplanting van turbine 1 dient vermeld te worden dat op 22-09-2014 door het college van burgemeester en schepenen een stedenbouwkundige vergunning werd verleend voor het bouwen van een bedrijfsgebouw in functie van een KMO-bedrijvigheid op het oorspronkelijke tot 8 van de (verzaakte) verkaveling, ten zuiden van de beoogde inplantingsplaats (perceel 1641C2, referte 2014/329). Dit vergunde gebouw werd niet weergegeven op de plannen en het is onduidelijk of de beoogde werkzone van 41 x 32 m de ontwikkeling en de bouwmogelijkheden op het naastgelegen perceel al dan niet in het gedrang zal brengen. De inplanting van turbine 2 gebeurt op een terrein dat ingericht is als parking. Uit de aanvraag kan niet worden afgeleid hoeveel parkeerplaatsen hier zullen verdwijnen in functie van de plaatsing van de turbine en of de parkeerplaatsen ter-hoogte van de werkzone al dan niet definitief zullen verdwijnen. Het is echter wel duidelijk dat verschillende parkeerplaatsen zullen verdwijnen en dat het verlies van de parkeerplaatsen een negatieve invloed kan hebben op de parkeerdruk in de omgeving en op het openbaar domein. Uit de aanvraag blijkt niet dat hiermee rekening werd gehouden of dat maatregelen worden genomen om de verloren parkeerplaatsen te compenseren.

3. De windturbines worden ingeplant binnen de bedrijventerreinen Erembodegem Zuid III en IV en worden gebundeld met enkele spoorwegtracés, de E40 en hoogspanningsleidingen. Het voorstel zoekt aansluiting bij deze constructies en bij het industriegebied. Door de bundeling met deze structuren ontstaat er geen verdere versnippering van het landschap en kan gesteld worden dat de aangevraagde turbines landschappelijk inpasbaar zijn. De windturbines accentueren op macro-schaal de bedrijventerreinen Zuid III en IV in het omringende landschap.

4. Alle woningen bevinden zich op meer dan 250 m van de turbines. De windturbines die in de indelingslijst van titel II van het VLAREM als hinderlijke inrichtingen zijn aangeduid, moeten voldoen aan de algemene en sectorale voorwaarden op het vlak van geluid opgenomen in titel II van het VLAREM. In de lokalisatienota, die bij de

vergunningsaanvraag gevoegd is, wordt het aspect geluidsimpact verduidelijkt aan de hand van een geluidsstudie, uitgevoerd volgens de randvoorwaarden, vermeld in titel I van het VLAREM.

Uit de geluidsstudie blijkt dat het project kan voldoen aan de sectorale voorwaarden mits het nemen van mitigerende maatregelen. Voor verder gedetailleerd onderzoeken evaluatie van het aspect geluidshinder kan worden verwezen naar de algemene en sectorale voorwaarden inzake milieuvergunningen en milieuhygiëne voor wat betreft windturbines en naar de procedure in het kader van de milieuvergunningaanvraag, waarbij eventueel bijkomende voorwaarden worden opgelegd.

5. Slagschaduw komt voor wanneer de zon door de rotor van de windturbines schijnt. Dit kan aanleiding geven tot hinderlijke slagschaduw in het gebied gelegen in de projectiezone van de rotor. Er werd een studie uitgevoerd m.b.t. slagschaduw ten gevolge van de turbines aan de hand van WindPRO software. Een aftoetsing aan de nieuw voorgestelde VLAREM-slagschaduwnormgeving is gemaakt voor 10 kritische, relevante slagschaduwgevoelige objecten. Op 8 locaties wordt de norm van 8 u/jaar overschreden. Doordat de turbines voorzien zullen worden van een slagschaduwmodule kan ervoor gezorgd worden dat de turbines op nadelige tijdstippen worden uitgeschakeld om te voldoen aan de normen.

Voor verder gedetailleerd onderzoek en evaluatie van het aspect slagschaduw kan worden verwezen naar de algemene en sectorale voorwaarden inzake milieuvergunningen en milieuhygiëne voor wat betreft windturbines en naar de procedure in het kader van de milieuvergunningaanvraag, waarbij eventueel bijkomende voorwaarden worden opgelegd.

6. Uit de lokalisatienota (rubriek 4.4.9 Natuur) blijkt dat er geen significante impact verwacht wordt op de natuur en avifauna. Hiervoor kan tevens verwezen worden naar het gunstig advies van de stedelijke dienst Leefmilieu, team Natuur en duurzaamheid van 27-08-2015.

Het bezwaarschrift is gegrond, vanuit stedenbouwkundig oogpunt, deels gegrond gebleken.

...

Het advies van de Gecoro van 12-08-2015 is gunstig aangezien een industrieterrein volgens de Gecoro de daartoe geëigende plaats is. Er wordt tevens acte genomen van het feit dat in het zoekgebied maximaal 3 windturbines kunnen opgericht worden.

Het advies van de brandweer, hulpverleningszone Zuid-oost van 14-08-2015 is voorwaardelijk gunstig.

Het advies van de stedelijke dienst Leefmilieu m.b.t. de Vlarem-wetgeving van 27-07-2015 is voorwaardelijk gunstig.

Het advies van de stedelijke dienst Leefmilieu, team Natuur en duurzaamheid van 27-08-2015 is gunstig. Hierin worden deze aspecten besproken:

Visuele impact:

De 2 windturbines hebben een maximale tiphoogte van 150 m een maximale rotordiameter van 117 m. De windturbines worden ingeplant in een landschap dat reeds wordt gekenmerkt door industriële infrastructuur (bedrijventerrein Erembodegem Zuid III en Zuid IV). Het landschap wordt er bovendien doorsneden door verschillende lijninfrastructuur zoals de E40, 3 spoorweginfrastructuur en hoogspanningsleidingen.

De toren is van het volle type (buismast) en is in staal of beton uitgevoerd. De standaard kleur van de turbine is niet-reflecterend lichtgrijs.

Gelet op de grootte (max. tiphoogte: 150 m) van de windturbines is het ontegensprekelijk dat hun inplanting een zeer belangrijk effect zal hebben op het landschap. Het aanvraagformulier bevat visualisaties vanuit verschillende hoeken.

Natuur:

Windturbines houden een mogelijke bedreiging in voor de fauna, in het bijzonder voor vogels en vleermuizen. In de mer-screening werd door de deskundige ook het aspect natuur bekeken. Er werd een beschrijvende nota aan het dossier toegevoegd.

In de beschrijvende nota wordt onder andere het volgende vermeld:

"Volgens de vogelatlas bevinden de windturbines zich in een zone 1, een zone met een laag risico. Op basis van de verschillende deelkaarten waaruit de atlas bestaat, werd geoordeeld dat de belangrijkste risicozones het habitatrichtlijngebied Bossen Van de Vlaamse Ardennen en de Dender is. De projectzone bevindt zich op ruim 900 m van deze site. Ten noorden van de inplanting, op 3 km, bevindt zich een broedzone van de slechtvalk.

Artikel 26bis uit het Natuurdecreet van 21-oktober 1997 stelt dat een overheid geen toestemming of vergunning mag verlenen voor een activiteit die onvermijdbare en onherstelbare schade aan de natuur in het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN) kan veroorzaken. Ten oosten en ten noorden van de projectzone, op 850 m, bevindt zich het VEN-gebied De Vallei van de Dender en de Mark. In de omgeving van de projectzone bevinden zich verder nog volgende gebieden die mogelijks beïnvloed kunnen worden door de windturbines:

- Op ruim 700 m oosten van windturbine 2 bevindt zich het natuurreservaat Wellemeersen
- Natuurreservaat (recht van voorkoop): het gebied De Keelman bevindt zich tussen de inplanting van turbine 1 en 2 en loopt verder uit naar het zuiden. In het gebied rond het natuurreservaat Wellemeersen oefent de overheid eveneens het recht van voorkoop uit, alsook ten noorden (1,1 km) van windturbine 2 in de zone Osbroek-Molenkouter.
- Natuurinrichtingsproject (recht van voorkoop): 1,1 km te noorden van windturbine 2 ligt het natuurinrichtingsproject Osbroek-Gerstjens.

De erkende mer-deskundige stelt dat, gelet op de omringende industrie en de hindernis gevormd door de autosnelweg, dit gebied geen aantrekkelijke zone is voor het vogelbestand. De impact van de windturbines zal dan ook beperkt blijven.

Met mail van 18 augustus 2015 laat Electrabel nv het volgende weten m.b.t. het aspect natuur:

"Er is een MER-screening toegevoegd aan het aanvraagdossier. Deze screening werd uitgevoerd door een onafhankelijke MER-deskundige aangeduid door de Vlaamse overheid. De conclusie op vlak van natuur is dat de omringende industrie enerzijds, en de hindernis gevormd door de autosnelweg anderzijds; dit gebied geen aantrekkelijke zone voor het vogelbestand maken. De impact van het windturbinepark zal dan ook beperkt blijven. Er dienen geen bijkomende studies uitgevoerd te worden.

D.d. 19 augustus 2015 werd telefonisch contact opgenomen met het Agentschap voor Natuur en Bos. Gezien de ligging in industriegebied en de beoordeling in het kader van de opmaak van het Provinciaal RUP Windlandschap E40 werden door de ANB geen noemenswaardige problemen verwacht.

Klimaattoets:

De energieproductie van de geplande turbines wordt geraamd op 13 750 MWh/jaar voor de beide windturbines samen. Dit stemt overeen met een jaarverbruik van meer dan 3 800 gezinnen.

Het doel van het project is het milieuvriendelijk produceren van hernieuwbare energie (elektriciteit) via een windturbine. Enerzijds wordt een besparing gerealiseerd in het gebruik van fossiele brandstoffen via het inzetten van een hernieuwbare energiebron nl. wind. Anderzijds wordt daardoor ook de uitstoot gereduceerd van stoffen die bij de klassieke opwekking van elektriciteit uit fossiele brandstoffen ontstaan nl. CO₂, NO_x en SO₂.

De productie van elektriciteit door middel van windenergie heeft als enige energiebron de wind. Gezien het onuitputtelijk karakter van deze energiebron draagt het project bij tot de ontwikkeling van duurzame energie, conform de internationale conferenties van Rio en Kyoto inzake de reductie van de emissie van broeikasgassen. Het project beantwoordt tevens aan de objectieven van de Europese unie, de Belgische federale staat en het Vlaamse gewest inzake het gebruik van duurzame en hernieuwbare energie. De productie van elektriciteit door middel van windenergie behoeft geen verdere grondstoffen, hulpstoffen en water.

Het stadsbestuur van Aalst heeft in 2014 het engagement aangegaan om in 2050 een klimaat neutrale organisatie te zijn en dus effectief werk wil maken van het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen.

Het advies van de stedelijke dienst Planning, stadsvernieuwing en wonen, ingekomen op 23-07-2015 is gunstig:

De aanvraag betreft de inplanting van twee windturbines in respectievelijk industriegebied (gewestplan) en gemengd regionaal bedrijventerrein (gewestelijk RUP Afbakening regionaalstedelijk gebied Aalst). De aanvraag valt daarenboven binnen het door de provincieraad op 17 december 2014 - definitief vastgesteld PRUP Windlandschap E40, meerbepaald binnen de deelzone windcluster bedrijventerrein Erembodegem. Het provinciaal RUP werd recent (na opmaak van het aanvraagdossier) van goedkeuring onthouden door de Vlaamse Regering en vormt dus geen juridisch-planologisch toetsingskader voor de aanvraag.

In de stedenbouwkundige voorschriften van de deelzone gemengd regionaal bedrijventerrein volgens het gewestelijk RUP wordt niets gespecificeerd betreffende windturbines of hernieuwbare energie. Omwille van hun sterk economisch karakter vormen zowel de industriegebieden als regionale bedrijventerreinen echter belangrijke aanknopingspunten voor de inplanting van grootschalige windturbines. Anderzijds wordt het projectgebied ook gekenmerkt door andere aanknopingspunten in de vorm van de aanwezige lijninfrastructuren (E40 autosnelweg en spoorwegen). Om die redenen werd het projectgebied dan ook als cluster geselecteerd binnen het planproces PRUP Windlandschap E40. Tevens wordt de concentratie van windturbines binnen industriegebieden of in de nabijheid van infrastructuren zoals wegen en spoorwegen ook vooropgesteld binnen de omzendbrief R0/2014/02 (afwegingskader en randvoorwaarden voor de inplanting van windturbines), die momenteel nog steeds als algemeen toetsingskader wordt gebruikt bij stedenbouwkundige aanvragen.

De aanvraag strookt verder met de vigerende ruimtelijke structuurplannen en beleidskaders, waaronder het provinciaal beleidskader windenergie (addendum bij

het provinciaal ruimtelijk structuurplan Oost-Vlaanderen), het Gemeentelijk ruimtelijk structuurplan Aalst en het klimaatactieplan van de stad Aalst.

Het betreft een volledig aanvraagdossier, waarbij alle mogelijke aspecten ten gronde werden onderzocht en er een gedetailleerde geluids-, slagschaduw- en veiligheidsstudie werd gevoerd. Er is op basis hiervan gemotiveerd aangetoond dat de inplanting van twee, in extensie drie windturbines binnen de windcluster bedrijventerrein Erembodegem een maximale benutting is van het totale bedrijventerrein, gezien de beperkende factoren zoals Fluxysleiding, spoorwegen en nabijheid van woongebieden en alleenstaande woningen. Deze factoren leiden ertoe dat de door de provincie Oost-Vlaanderen in kader van het PRUP Windlandschap E40 initieel vooropgestelde zoekzone sterk wordt gereduceerd tot een effectieve zoekzone. Er wordt door de aanvrager gestreefd naar een maximale benutting van de ruimte voor de inplanting van windturbines. Anderzijds is de voorgestelde inplanting van de windturbine binnen het nog in ontwikkeling zijnde regionaal bedrijventerrein als uitbreiding van het bestaande industrieterrein afgestemd op de bestaande en geplande bedrijven en streeft dus ook naar een maximale vrijwaring van het bedrijventerrein voor economische doeleinden, doordat de turbine wordt ingeplant aan de rand van het bedrijventerrein en palend aan de centrale groenas. De aanvraag houdt tevens rekening met de voorschriften opgelegd volgens het PRUP Windlandschap E40. Dit PRUP werd echter van goedkeuring onthouden door de Vlaamse Regering. Het afstemmen van het project met de voorschriften vormt echter geen probleem, gezien het PRUP enkel bijkomende restricties oplegde inzake de inplanting van windturbines.

Het advies van de dienst is dan ook gunstig.

Enkel de opmerking vrijwaring van het bedrijventerrein kan niet worden bijgetreden (zie verder).

Naar aanleiding van het openbaar onderzoek, gehouden van 14-07-2015 tot en met 12-08-2015, werden 654 bezwaarschriften ingediend, die vanuit stedenbouwkundig oogpunt deels gegrond zijn gebleken.

De opmerkingen over de invloed op de aanwezige en toekomstige bedrijven en over het clusteringsprincipe kunnen worden bijgetreden.

Er worden namelijk geen garanties geboden dat de ontwikkelingsmogelijkheden van de betreffende industriezone, en de bestaande de structuren niet in het gedrang worden gebracht.

Wat betreft de inplanting van turbine 1 dient vermeld te worden dat op 22-09-2014 door het college van burgemeester en schepenen een stedenbouwkundige vergunning werd verleend voor het bouwen van een bedrijfsgebouw in functie van een KMO-bedrijvigheid op het oorspronkelijke lot 8 van de (verzaakte) verkaveling, ten zuiden van de beoogde inplantingsplaats (perceel 1641C2, referte 2014/329). Dit vergunde gebouw werd niet weergegeven op de plannen en het is onduidelijk of de beoogde werkzone van 41 x 32 m de ontwikkeling en de bouw mogelijkheden op het naastgelegen perceel al dan niet in het gedrang zal brengen, temeer omdat deze werkzone en de toegangsweg in stand dient gehouden te worden.

De inplanting van turbine 2 gebeurt op een terrein dat ingericht is als parking. Uit de aanvraag kan niet worden afgeleid hoeveel parkeerplaatsen hier zullen verdwijnen in functie van de plaatsing van de turbine en of de parkeerplaatsen ter hoogte van de werkzone al dan niet definitief zullen verdwijnen. Het is echter wel duidelijk dat verschillende parkeerplaatsen zullen verdwijnen en dat het verlies van de parkeerplaatsen een negatieve invloed kan hebben op de parkeerdruk in de omgeving en op het openbaar domein. Uit de aanvraag blijkt niet dat hiermee rekening werd gehouden of dat maatregelen worden genomen om de verloren parkeerplaatsen te compenseren.

Op de bijgevoegde plannen werden bovendien de nodige toegangswegen niet aangeduid. De inplantingsplannen bevatten tevens geen maataanduiding van de percelen of met de afstanden van de constructies tot de perceelsgrenzen en de rooilijn. Door de schaal van de inplantingsplannen (1/1000) en het ontbreken van bovengenoemde gegevens wordt aldus geconcludeerd dat de plannen te summier zijn om een stedenbouwkundige afweging ten gronde te kunnen maken.

Uit het dossier (kaart 11b) blijkt eenduidig dat voor de aanleg van de werkzone voor turbine 2 er bomen dienen gerooid te worden. Het rooien van bomen is in de stad Aalst vergunningsplichtig. Hiervoor werd geen aanvraag ingediend, noch wordt er melding van gemaakt in de aanvraag.

In de aanvraag zijn ook deze tegenstrijdigheden te vinden:

- *De werkzone heeft op de plannen een afmeting van circa 41 m op 32 m, terwijl in de beschrijvende nota circa 45m op 30m staat vermeld.*
- *Het is niet duidelijk of de onderkant van de mast een diameter heeft van circa 4,5m of circa 8,5m.*
- *Op de plannen is de ashoogte max. 108m, terwijl de slagschaduwstudie en de geluidsstudie beiden gebaseerd zijn op een ashoogte van slechts 91m. De reële impact op de omgeving en omwonende van voornoemde zal anders zijn dan uit de studies blijkt. De studies geven als dus een foutieve impact weer van de te verwachten effecten.*

Gelet op het voorgaande kan aan het voorstel bijgevolg geen gunstig advies verleend worden.

...

De verwerende partij verleent op 4 november 2015 een voorwaardelijke stedenbouwkundige vergunning. De verwerende partij beslist:

“ ...

STEDENBOUWKUNDIGE BASISGEGEVENS UIT DE PLANNEN VAN AANLEG / RUIMTELIJKE UITVOERINGSPLANNEN

Ligging volgens de plannen van aanleg + bijhorende voorschriften

De aanvraag is volgens het gewestplan AALST - NINOVE - GERAARDSBERGEN - ZOTTEGEM (KB 30/05/1978) gelegen in een gebied voor milieubelastende industrieën (windturbine 2) en natuurgebied (windturbine 1).

In deze zones gelden de stedenbouwkundige voorschriften van art. 7.2.0., 8.2.1.2., 13.4.3. en 13.4.3.1. van het koninklijk besluit van 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en de gewestplannen.

...

Ligging volgens het uitvoeringsplan + bijhorende voorschriften

Windturbine 1 ligt binnen de omschrijving van het Gewestelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan 'Afbakening regionaalstedelijk gebied Aalst' definitief vastgesteld door de Vlaamse regering op 10/07/2003, plan 8 : Gemengd regionaal bedrijventerrein Erembodegem Zuid IV.

Ligging volgens verkaveling

///

Bepaling van het plan dat van toepassing is op de aanvraag

De aanvraag dient voor windturbine 2 getoetst ten opzichte van het gewestplan, voor windturbine 1 is het GRUP "Regionaalstedelijk gebied Aalst" van toepassing.

Overeenstemming met dit plan

Industriegebieden en bedrijventerreinen bieden door hun schaal en hun functie een groot potentieel voor de oprichting van grootschalige windturbines. In casu is er tevens een directe relatie tussen de geproduceerde energie en de afname ervan voor het bedrijventerrein. (Windturbine 2 zal energie leveren aan het bedrijf ILVA).

Afwijkingen van stedenbouwkundige voorschriften

///

VOORSCHRIFTEN DIE VOLGEN UIT VERORDENINGEN

De relevante gewestelijke, provinciale en gemeentelijke verordeningen zijn van toepassing.

ANDERE ZONERINGSGEGEVENS

De aanvraag is gesitueerd in de nabijheid van de spoorlijn 50A Brussel-Oostende en autosnelweg E40.

...

De gewestelijk stedenbouwkundig ambtenaar neemt kennis van de gemaakte overwegingen en heeft na onderzoek van de bezwaren en opmerkingen de volgende standpunten hieromtrent ingenomen:

1 Bundeling -clustering

Binnen bewuste zone is ruimte voor maximum 3 windturbines maar op dit moment werd slechts voor twee locaties (ILVA, SOLVA) een definitieve keuze gemaakt voor de oprichting van een windturbine. Er bestaan mogelijkheden om een 3e windturbine te plaatsen, maar deze optie wordt momenteel nog afgewogen door de betrokken bedrijven in kwestie.

Vermits het voorliggend project zeker geen hypotheek legt op de inplanting van een derde windturbine op het bedrijventerrein, zijn er geen redenen om de aanvraag tegen te houden. De inplanting op een grootschalig bedrijventerrein kan als een voldoende basis beschouwd worden voor dit project.

2. De invloed op de bedrijven

Inplanting VVT1: deze windturbine bevindt zich in de verkaveling van het bedrijventerrein Zuid IV en wordt ingeplant op een lot dat in handen blijft van de vereniging van mede-eigenaars van het bedrijventerrein Zuid IV. De vereniging van mede-eigenaars heeft positief advies uitgebracht voor de inplanting van deze windturbine.

Een bedrijf heeft ondertussen een gebouw opgericht op het lot net ten zuiden van de inplanting van de windturbine (lot 8B). Dit bedrijf heeft eveneens toestemming verleend voor de inplanting van de windturbine (overdraaiende wieken over lot 8B).

Alle nodige werkplatformen voor het opbouwen van de windturbine liggen op het perceel dat niet verkaveld wordt en in eigendom blijft van de vereniging van mede-eigenaars. Ook het bedrijf gelegen op lot 6 heeft goedkeuring verleend voor het overdraaien van de wieken. Inplanting WT2: deze turbine zal op de parking van IILVA worden opgericht. Dit bedrijf geeft zijn volledige medewerking aan de bouw van deze windturbine. Volgens ILVA is het

verliezen van enkele parkeerplaatsen door de oprichting van de windturbine zeker geen probleem qua belasting voor de buurt.

3 Visuele hinder

De windturbines worden ingeplant binnen de bedrijventerreinen Erembodegem Zuid III en IV en worden gebundeld met enkele spoorwegtracés en de E40.

Voorliggende aanvraag vindt aansluiting bij deze infrastructuur en bij het bestaande industriegebied. Door de bundeling met deze structuren ontstaat er geen verdere versnippering van het landschap en kan gesteld worden dat de aangevraagde windturbines landschappelijk inpasbaar zijn. De windturbines accentueren op macro-schaal de bedrijventerreinen Zuid II en IV in het omringende landschap.

4 Geluidshinder

Alle woningen bevinden zich om meer dan 250 m van de turbines. De windturbines die in de indelingslijst van titel I van het VLAREM als hinderlijke inrichtingen zijn aangeduid, moeten voldoen aan de algemene en sectorale voorwaarden op het vlak van geluid opgenomen in titel II van het VLAREM. In de lokalisatienota, die bij de vergunningsaanvraag gevoegd is, wordt het aspect geluidsimpact verduidelijkt aan de hand van een geluidsstudie, uitgevoerd volgens de randvoorwaarden, vermeld in titel I van het VLAREM.

Uit de geluidsstudie blijkt dat het project kan voldoen aan de sectorale voorwaarden mits het nemen van mitigerende maatregelen. Voor verder gedetailleerd onderzoek en evaluatie van het aspect geluidshinder kan worden verwezen naar de algemene en sectorale voorwaarden inzake milieuvergunningen en milieuhygiëne voor wat betreft windturbines en naar de procedure in het kader van de milieuvergunningsaanvraag, waarbij eventueel bijkomende voorwaarden kunnen worden opgelegd

5 Slagschaduwhinder

Voor het uitvoeren van de slagschaduwstudie heeft de aanvrager zich gebaseerd op het 'worst case scenario', met andere woorden het type windturbine dat het meest impact op de omgeving zou kunnen hebben. In dit geval gaat dit om het type met een masthoogte van 91 m en rotordiameter van 117 m.

Bijvoorbeeld : bij een hogere masthoogte (en bijgevolg kleinere rotordiameter gezien de tiphoogte sowieso beperkt is tot 150 m) zal de impact minder zijn.

6 Hinder voor de natuur

Uit de lokalisatienota (rubriek 4.4.9 Natuur) blijkt dat er geen significante impact verwacht wordt op de natuur en avifauna. De windturbines staan op voldoende afstand van de naburige natuurgebieden. De dichtstbijzijnde speciale beschermingszone Habitatrichtlijngebied 'Bossen van de Vlaamse Ardennen en de Dender' ligt op circa 900 m van de projectsite.

Er is geen vogelrichtlijngebied in de nabijheid noch in de ruime omgeving gesitueerd.

Het dichtstbij gelegen VEN-gebied 'De vallei van de Denderen de Mark' ligt op 850 m ten oosten en noorden van de meest nabije inplantingslocatie.

7 Tegenstrijdigheden in de informatie op de bijhorende plannen (kaart 11a, 11b)

a. Werkzone afmeting bedraagt maximaal 45,00 m x 30,00 m : dit is in functie van de gekozen leverancier van de windturbines en dit kan eventueel verkleind worden.

b. Diameter mast op grondniveau bedraagt maximum 8,50 m : dit is in functie van de gekozen leverancier van de windturbines (betonnen of stalen mast) en kan dit eventueel verkleind worden.

c. Voor het uitvoeren van de geluids- en slagschaduwstudie baseert de aanvrager zich op het worst case scenario, het type windturbine dat het meest impact op de omgeving zou kunnen hebben. In dit geval gaat dit om het type met een masthoogte van 91 m en rotordiameter van 117 m. Bijvoorbeeld bij een hogere masthoogte (en bijgevolg kleinere rotordiameter gezien de tiphoogte sowieso beperkt is tot 150 m) zal de impact minder zijn.

De gewestelijk stedenbouwkundig ambtenaar beschouwt de hoger vermelde bezwaren als ongegrond; aan de bezwaren met betrekking tot geluid, slagschaduw en veiligheid,... kan tegemoet gekomen worden door het naleven van passende voorwaarden. Dit is ook het uitgangspunt van de lokalisatienota die bij de aanvraag werd gevoegd.

HISTORIEK

///

BESCHRIJVING VAN DE OMGEVING EN DE AANVRAAG

De aanvraag betreft het oprichten van twee windturbines met bijhorende verharding.

De turbines hebben een maximale hoogte van 150 m, rotordiameter maximum 117 m, de masthoogte maximaal 108 m en een maximum vermogen van 3,2 MW.

De locatie is gelegen in de nabijheid van de E40 (afstand circa 150 m), gesitueerd tussen 2 spoorlijnen, tussen bestaande bedrijfsgebouwen, in de omgeving van de woonkernen van Terjoden (800 m), Welle (1 km) en Erembodegem (1,5 km).

Een Fluxysleiding doorkruist de zone Erembodegem industrieterrein Zuid III en Zuid IV. Voor de inplanting van de geplande windturbines werd met een veiligheidsbuffer van 136 m ten opzichte van deze gasleiding rekening gehouden.

De bufferafstand ten opzichte van twee aanwezige spoorlijnen bedraagt 70 m.

Windturbine 1 zal ingeplant worden op een onbebouwd terrein naast bedrijfsgebouwen.

Windturbine 2 zal opgericht worden op het industriegebied, tussen bestaande bedrijfsgebouwen op een verhard terrein, (parkeerplaats).

De inplanting van de windturbine 1 gaat gepaard met de aanleg van permanente verharding namelijk de werkzone in steenslag rond de windturbine.

WATERTOETS

Overeenkomstig artikel 8 van het decreet van 18 juli 2003 en latere wijzigingen betreffende het integraal waterbeleid dient de aanvraag onderworpen te worden aan de watertoets. Het Besluit van de Vlaamse Regering van 20 juli 2006 (BS 31/10/2006) en latere wijzigingen stelt nadere regels vast voor de toepassing van de watertoets. De aanvraag werd getoetst aan het watersysteem, aan de doelstellingen van artikel 5 van het decreet integraal waterbeleid, en aan de bindende bepalingen van het bekkenbeheerplan.

Het voorliggende project heeft een beperkte oppervlakte en ligt niet in overstromingsgevoelig gebied, zodat in alle redelijkheid dient geoordeeld te worden dat geen schadelijk effect wordt veroorzaakt.

MER-SCREENING

Het voorliggende project valt onder het toepassingsgebied van bijlage III van het project-m.e.r.-besluit (Besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2004 houdende de vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectrapportage).

In de project-m.e.r.-screeningsnota die bij het dossier werd gevoegd, wordt aangetoond dat de milieueffecten van het voorgenomen project niet van die aard zijn dat zij als aanzienlijk moeten beschouwd worden. De opmaak van een project-m.e.r. kan dus redelijkerwijze

geen nieuwe of bijkomende gegevens bevatten over aanzienlijke milieueffecten. Derhalve is de opmaak van een project-m.e.r. niet nodig.

BEOORDELING VAN DE GOEDE RUIMTELIJKE ORDENING

De aanvraag betreft het oprichten van twee windturbines met bijhorende verharding, in industriegebied op grondgebied Aalst.

In huidige aanvraag zijn de twee windturbines gekoppeld aan de E40 (afstanden circa 150 m), 2 spoorlijnen, aan het bestaande industriegebied en het nog verder te ontwikkelen bedrijventerrein.

De geproduceerde energie zal gedeeltelijk lokaal door het bedrijf ILVA worden afgenomen. Naast deze 2 geplande windturbines bestaat de mogelijkheid om nog een derde windturbine te plaatsen op het bedrijventerrein Erembodegem Zuid III, waardoor een inplanting kan bekomen worden die optimaal gebruik zal maken van de ruimte.

Door de aanwezigheid van bestaande infrastructuur zoals wegen en netaansluitingen is het geplande windturbinepark goed bereikbaar en geschikt als inplantingslocatie van windturbines. De ligging van de geplande windturbines in een grootschalige industriële site is in overeenstemming met de beleidskeuzes die de inplanting van windturbines in industriegebieden stimuleren.

De windturbines staan op voldoende afstand van de naburige natuurgebieden.

De dichtstbijzijnde speciale beschermingszone Habitatrichtlijngebied 'Bossen van de Vlaamse Ardennen en de Dender' ligt op circa 900 m van de projectsite.

Er is geen vogelrichtlijngebied in de nabijheid noch in de ruime omgeving gesitueerd.

Het dichtstbij gelegen VEN-gebied 'De vallei van de Dender en de Mark' ligt op 850 m ten oosten en noorden van de meest nabije inplantingslocatie.

In de nabijheid van de geplande windturbine is geen ankerplaats, beschermd landschap of beschermd dorps- of stadsgezicht gelegen.

De dichtst bijzijnde relictzone 'Zijbeken van de Dender en gebied Nederhasselt' bevindt zich op 320 m van windturbine 1.

Het beschermd monument, De Pastorie, ligt op 2,3 km ten westen van de windturbine 1. Op 3 km van windturbine 2 bevinden zich de beschermde stadgezichten van de Aalstse binnenstad.

Het beschermd landschap Wellemeersen ligt op circa 700 m ten oosten van windturbine 2.

Er zijn geen woningen van derden gelegen op minder dan 250 m van de turbines. De dichtstbij zijnde woning staat op 255 m van windturbine 2, meest nabije woonkern is gesitueerd op meer dan 800 m ten zuidwesten van de projectzone.

De geplande windturbines respecteren (mits eventuele reducties) de geluids- en slagschaduwnormen voor alle woonzones en individuele woningen, zoals vooropgesteld door de Vlarem-regelgeving. De ontwikkelaar dient de nodige maatregelen te treffen, zodat het project ten allen tijde voldoet aan deze sectorale normen.

De aspecten geluid, slagschaduw en veiligheid kunnen, zo nodig, verder uitgeklaard worden in het kader van de milieuvergunning, maar vormen geen reden om voorliggende stedenbouwkundige aanvraag te weigeren. Concretere milieuvorwaarden kunnen zo nodig opgelegd worden bij de milieuvergunning.

Naar aanleiding van het openbaar onderzoek werden 654 bezwaren uitgebracht. Deze bezwaren zijn ongegrond; voor een aantal bezwaren (geluid, slagschaduw, veiligheid) kan eraan tegemoet gekomen worden door het opleggen van passende voorwaarden.

ALGEMENE CONCLUSIE

Uit bovenstaande motivering blijkt dat de aanvraag in overeenstemming is (of kan gebracht worden mits het opleggen van de nodige voorwaarden) met de wettelijke bepalingen, alsook met de goede plaatselijke ordening en zijn onmiddellijke omgeving.

BIJGEVOLG WORDT OP 04.11.2015 HET VOLGENDE BESLIST:

De gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar geeft de vergunning af aan de aanvrager, die ertoe verplicht is

1° het college van burgemeester en schepenen en de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar per beveiligde zending op de hoogte te brengen van het begin van de werkzaamheden of handelingen waarvoor vergunning is verleend, ten minste acht dagen voor de aanvatting van die werkzaamheden of handelingen;

2° de volgende voorwaarden na te leven (zie bijlage) :

De voorwaarde vervat in het advies van Onroerend erfgoed (archeologie) van 19/06/2015 betreffende de vondstmeldingsplicht;

De voorwaarden zoals gesteld in het advies van de FOD, Mobiliteit en Vervoer van 14/07/2015;

De nodige maatregelen dienen genomen te worden, zodat in alle omstandigheden wordt voldaan aan de toepasselijke Vlaremnormen, onder meer met betrekking tot geluid en slagschaduw.

...

Dit is de bestreden beslissing.

IV. ONTVANKELIJKHEID VAN DE TUSSENKOMST

Uit het dossier blijkt dat het verzoek tot tussenkomst tijdig en regelmatig is ingesteld. Er worden geen excepties opgeworpen.

V. ONTVANKELIJKHEID VAN DE VORDERING TOT Vernietiging

A. Ontvankelijkheid wat betreft de tijdigheid van het beroep

Uit het dossier blijkt dat de vordering tijdig en regelmatig is ingesteld. Er worden geen excepties opgeworpen.

B. Ontvankelijkheid wat betreft het belang van de verzoekende partijen

Standpunt van de partijen

1.

De verzoekende partijen putten hun belang uit het artikel 4.8.11, §1, 3° VCRO. Zij menen dat ze visuele hinder, mogelijke slagschaduw en geluidshinder zullen ondervinden, veroorzaakt door de windturbines (WT).

De verzoekende partijen zetten uiteen dat ze eigenaars en bewoners zijn van een woning, gelegen aan de Driehoekstraat 13 op een afstand van 650 m van WT1 en 950m van WT2.

Wat visuele hinder betreft, zetten ze uiteen dat de windturbines in hun gezichtsveld worden opgericht. Er is immers geen buffer aanwezig tussen hun woning en het industriegebied waarbinnen de turbines ingeplant worden. Het feit dat het zicht reeds aangetast zou zijn omwille van de industriële activiteiten in de omgeving, is daarbij niet relevant. Bovendien is een windturbine, door zijn specifieke vorm en aanmerkelijke hoogte, niet te vergelijken met de industriebouw.

Inzake geluidshinder zetten de verzoekende partijen uiteen dat uit het aanvraagdossier zelf blijkt dat de richtwaarden tijdens de avond- en nachtperiode niet gehaald kunnen worden: slechts op 8 van de 17 onderzochte locaties worden de richtwaarden gerespecteerd. Voor bepaalde woningen zou er een aanmerkelijke overschrijding zijn van meer dan 3 dB(A), onder meer ter hoogte van het meetpunt 1P08, gelegen vlakbij de woning van verzoekende partijen. De bestreden beslissing bevat de voorwaarde dat de richtwaarden ten alle tijde gerespecteerd moeten worden door het nemen van de nodige geluidsreducerende maatregelen. Dat geeft volgens de verzoekende partijen echter geen garantie dat deze normen gehaald zullen worden zodat zij geluidshinder kunnen ondervinden.

Ook het risico op slagschaduw is niet uit te sluiten. Uit de slagschaduwstudie bij de aanvraag blijkt dat enkel voor de onderzochte locaties C en E minder dan 8u slagschaduw per jaar te verwachten is. De te verwachten slagschaduw voor de overige locaties ligt boven deze grens, en vaak zelfs zeer ver daarboven (onder meer voor locatie F, ter hoogte van de woning van verzoekende partijen). De tweede verzoekende partij heeft een specifieke medische situatie. Zij lijdt aan DSM-IV cluster B Borderline persoonlijkheidsstoornis, waardoor zij aanvallen van angsten en stemmingsschommelingen heeft. Prikkelingen van buitenaf kunnen een verregaande invloed hebben op haar gemoedstoestand, hetgeen bevestigd wordt door medische attesten die de verzoekende partijen bijvoegen. De minste slagschaduw van de windturbines (zelfs wanneer deze gering is en binnen de normen zou blijven) heeft een ernstige negatieve invloed op de gezondheidstoestand van deze verzoekende partij.

2.

De verwerende partij werpt een exceptie op wat het belang van de verzoekende partijen betreft.

Ze zet uiteen dat de windturbines op zeer ruime afstand van woning van de verzoekende partijen worden opgericht, met name 650 meter tot WT1 en 950 m tot WT2. Het beroep is enkel om deze reden onontvankelijk.

Verder stelt de verwerende partij dat de woning van de verzoekende partijen zich zo goed als naast de N45 (50 m), de spoorweg en het bedrijventerrein van Erembodegem en in de (onmiddellijke) nabijheid van de E40 (600 m) bevindt. Het gebied waarbinnen de verzoekende partijen wonen is dus reeds grondig verstoord. Net omwille van deze verstoring leent deze zone zich uitstekend voor de geplande inplanting van de windturbines.

De verzoekende partijen tonen met betrekking tot de vermeende visuele hinder niet concreet aan wat hun uitzicht vanuit hun woning of tuin zou zijn. Met loutere beweringen kan geen rekening

worden gehouden. De verwerende partij meent dat er geen sprake kan zijn van overmatige visuele hinder omwille van de reeds bestaande storende elementen in de omgeving.

Hetzelfde geldt voor de opgeworpen geluids- en slagschaduwhinder. De verwerende partij stelt dat de verzoekende partijen geen concrete persoonlijke hinder aantonen. In de bestreden beslissing is toegelicht dat uit de geluids- en slagschaduwstudie blijkt dat het project, voor wat de vermeende geluidshinder betreft, kan voldoen aan de sectorale voorwaarden mits het nemen van mitigerende maatregelen en, voor wat de vermeende slagschaduwhinder betreft, de turbines voorzien zullen worden van een slagschaduwmodule zodat ervoor gezorgd kan worden dat de windturbines op nadelige tijdstippen worden uitgeschakeld om te voldoen aan de normen. De stelling van de verzoekende partijen dat er geen garantie bestaat dat deze normen behaald en/of gerespecteerd zullen kunnen worden, is louter hypothetisch.

Bovendien is voor dit project een milieuvergunning verleend waarin de hinder werd getoetst en aan een eigen onderzoek werd onderworpen, en waarbij ook bijkomende voorwaarden werden opgelegd. De verzoekende partijen hebben nagelaten om administratief beroep in te stellen tegen deze milieuvergunning. Dit speelt volgens de verwerende partij minstens een rol bij het belang dat ook bij elk middel moet worden aangetoond.

De tweede verzoekende partij voert aan dat zij zeer gevoelig is voor prikkelingen van buitenaf die een verregaande invloed kunnen hebben op haar gemoedstoestand. Het is echter niet zozeer de beweerde slagschaduw die de aangevoerde hinder doet ontstaan, maar wel de specifieke gezondheidstoestand van de tweede verzoekende partij zelf. Dit kan op zich geen belang bij de procedure aantonen.

3.

De tussenkomende partij betwist eveneens het belang van de verzoekende partijen. Door de grote afstand tussen de windturbines en de woning van de verzoekende partijen, is het volgens haar niet aannemelijk dat zij hinder kunnen ondervinden van dit project.

De tussenkomende partij stelt vast dat de verzoekende partijen zeer weinig concrete gegevens aanbrengen die betrekking hebben op hun belang.

De beweerde visuele hinder wordt niet concreet aangetoond. Evenmin voegen de verzoekende partijen bij hun uiteenzetting foto's die verduidelijken welk uitzicht zij vanuit de woning zullen hebben op het project. Er kan ook niet worden opgemaakt of er huizen, gebouwen, andere constructies, bomen, hagen, of wat dan ook aanwezig zijn die het zicht op de windturbines verhullen. Er kan niet zomaar worden aangenomen dat een windturbine die op 650 m of 950 m van de woning van een verzoekende partij wordt opgericht, voor een werkelijke visuele hinder zal zorgen.

De andere nadelen en hinder die nog worden aangebracht door de verzoekende partijen, namelijk slagschaduw- en geluidshinder, worden evenmin voldoende aannemelijk gemaakt. Bovendien kan hier niet uit het oog worden verloren dat hun woning is gelegen in een gebied met veel bedrijvigheid en zelfs industrie in de nabije omgeving, alsook met de aanwezigheid van twee spoorlijnen en een autosnelweg. Verder stelt de tussenkomende partij de vraag of deze hinder wel kan worden

aangenomen voor het rechtens vereiste belang bij het aanvechten van de stedenbouwkundige vergunning. Er bestaat geen causaal verband tussen de geluids- en slagschaduwhinder en de realisatie van de stedenbouwkundige vergunning, aangezien deze hinder verband houdt met de voorwaarden van de afgeleverde milieuvergunning.

Het laatste punt dat de verzoekende partijen aanhalen, namelijk de specifieke, duidelijk uitzonderlijke stoornis waaraan de tweede verzoekende partij lijdt, is evenmin van die aard dat zij het vereiste belang aan de verzoekende partijen kan verlenen bij hun beroep. De ingeroepen hinder is niet te wijten aan de gevolgen van de oprichting van de twee windturbines maar aan de specifieke gezondheidstoestand en gevoeligheid van de tweede verzoekende partij zelf.

De tussenkommende partij besluit dat de verzoekende partijen niet op voldoende concrete wijze onderbouwen dat zij over het rechtens vereiste belang beschikken.

4.

In hun wederantwoordnota stellen de verzoekende partijen dat de exceptie van onontvankelijkheid ongegrond is, omdat verwerende en tussenkommende partij zich enkel baseren op de afstand van de eigendom van verzoekers tot de windturbines.

Ze zetten aan de hand van een luchtfoto uiteen dat er in hun gezichtsveld geen constructies liggen die het zicht op de windturbine WT1 (met hoogte van 150m) kunnen wegnemen. De enige lijninfrastructuur tussen de woning en WT1 is de spoorweg. Zij zullen dus zonder enige twijfel op de windturbines kijken en ervaren dit als hinderlijk.

Verder stellen de verzoekende partijen dat de praktijk uitwijst dat windturbines waarvan opgelegd was dat zij aan de geluidsnormen moeten voldoen, wel degelijk nog geluidshinder veroorzaken. Ze verwijzen naar het windturbinepark Maldegem - Eeklo langs de E34 - N49, dat ondanks de bewering dat aan de normen voldaan was, voor klachten over geluidshinder bleef zorgen.

De tweede verzoekende partij neemt met verbazing kennis van het verweer dat de gevreesde hinder niet zou ontstaan door de slagschaduw, maar wel door haar eigen gezondheidstoestand. Ze herhaalt dat het wel degelijk de slagschaduw is die haar hinder berokkent, hetgeen op zich meer dan volstaat om een voldoende belang te hebben.

In reactie op de argumentatie dat zij niet voldoende concreet zouden aantonen dat ze geluidshinder of slagschaduwhinder kunnen ondervinden, wijzen de verzoekende partijen er op dat zij in hun bezwaar tijdens het openbaar onderzoek reeds hebben opgeworpen hebben dat het aanvraagdossier op dit punt onvolledig was: het is volgens de wettelijke bepalingen aan de aanvrager om hiernaar onderzoek te doen in de lokalisatienota. Men kan bezwaarlijk van de verzoekende partijen verwachten dat zij zelf een geluidssimulatie of slagschaduwonderzoek, specifiek voor hun woning, zouden laten uitvoeren. Het volstaat om te verwijzen naar de beschikbare resultaten, die aantonen dat in de onmiddellijke omgeving van hun woning een risico bestaat op overschrijding van de normen inzake geluid en slagschaduw.

Voor het vereiste belang volstaat het dat verzoekers hinder of nadelen kunnen ondervinden. Zelfs als dit 'hypothetisch' zou zijn, valt niet uit te sluiten dat er dus hinder kan zijn.

Inzake de argumentatie dat zij geen belang zouden kunnen putten uit mogelijke geluids- of slagschaduwhinder omdat dit niet in causaal verband zou staan tot de stedenbouwkundige vergunning, wijzen verzoekende partijen er op dat artikel 4.3.1 §2 VCRO uitdrukkelijk voorziet dat hinderaspecten beoordeeld moeten worden bij het onderzoek naar de verenigbaarheid van de goede ruimtelijke ordening. Deze hinderaspecten worden niet beperkt tot die zaken die rechtstreeks uit de stedenbouwkundige vergunning zouden kunnen voortvloeien.

5.

De verwerende partij zet in haar laatste nota nog uiteen dat zij zich vanzelfsprekend baseert op de doorslaggevend grote afstand tussen de woning van de verzoekende partijen en de inplantingsplaats van de windturbines om aan te tonen dat de opgeworpen hinderaspecten verwaarloosbaar klein tot zelfs onbestaande zijn. De verwijzing van de verzoekende partijen naar een arrest van de Raad van State waarin het belang wel werd aanvaard is allesbehalve relevant daar het in die zaak ging om de inplanting van drie windturbines in een 'open en waardevol landschap, aangeduid als relictzone wegens de vergezichten'.

Des te verder de inplantingsplaats van de windturbine is gelegen, des te concreter de vermeende hinder dient te worden omschreven. De verzoekende partijen leveren echter geen enkel concreet element aan, met uitzondering van een luchtfoto van de dichtbebouwde industriële omgeving die enkel het tegendeel bewijst. De verwerende partij verwijst naar rechtspraak van de Raad, waarin werd geoordeeld dat de verzoekende partij, wiens woning op een afstand van ongeveer een kilometer van de inplantingsplaats van de windturbine was gelegen, aan de hand van concrete gegevens aannemelijk dient te maken dat zij vanuit haar woning en tuin zicht zal hebben op de windturbine.

Voorts stelt de verwerende partij dat de omstandigheid dat het geluidsniveau door andere windturbines op een andere locatie werd overschreden, volstrekt irrelevant is en de vermeende geluidshinder in hoofdte van de verzoekende partijen geenszins bewijst. Het gegeven dat er geen garantie zou bestaan dat de Vlare-normen worden nageleefd, vormt louter een aspect van handhaving. Er werd een afdoend en volledig onderzoek gevoerd naar mogelijke geluids- en slagschaduwhinder in de lokalisatienota.

De verzoekende partijen kunnen het gebrek inzake het concreet aantonen van de vermeende hinderaspecten in het verzoekschrift, niet verantwoorden door op te werpen dat van hen niet kan worden verwacht zelf over te gaan tot een onderzoek. Ze maken de vermeende hinder niet aannemelijk, bijvoorbeeld met foto's vanuit de woning of tuin.

De verwerende partij sluit zich voor het overige integraal aan bij het standpunt van de tussenkomende partij waar deze correct stelt dat er geen causaal verband bestaat tussen de opgeworpen geluids- en slagschaduwhinder en de realisatie van de stedenbouwkundige vergunning, gelet op de onder voorwaarden afgeleverde milieuvergunning.

6.

De tussenkomende partij stelt ten slotte nog dat de verzoekende partijen ook in hun wederantwoordnota nalaten om foto's toe te voegen die verduidelijken welk uitzicht zij vanuit de

woning hebben op het project. Een louter hypothetisch belang volstaat niet. De loutere aanwezigheid van windturbines geeft op zich geen aanleiding tot het bestaan van visuele hinder.

De rechtspraak van de Raad van State die de verzoekende partijen citeren is niet relevant. De verzoekende partijen gaan voorbij aan het gegeven dat de geciteerde rechtspraak betrekking heeft op een milieuvergunningsaanvraag, terwijl het voorwerp van onderhavige procedure een aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning betreft. Deze rechtspraak vindt dus geen toepassing in het voorliggende geschil. Bovendien betrof het in de aangehaalde rechtspraak een open landschap.

Uit een studie van de betreffende vakliteratuur blijkt nergens dat de ruimtelijke omgevingsfactoren, zoals windturbines en andere grote infrastructuurwerken, een invloed kunnen hebben op de mentale gezondheid van personen. Zelfs indien ruimtelijke omgevingsfactoren een invloed op mentale gesteldheid van de tweede verzoekende partij zouden kunnen uitoefenen, hetgeen geenszins vaststaat, is de bewering dat de minste slagschaduw een ernstige negatieve invloed op de gezondheidstoestand kan hebben te verregaand. Er zijn reeds andere storende omgevingsfactoren aanwezig. Het lijkt dan ook onwaarschijnlijk dat de oprichting van twee windturbines, op respectievelijk 650 m en 950 m van de woning, een determinerende invloed zal uitoefenen op de gezondheidstoestand.

Beoordeling door de Raad

1.

Om als belanghebbende derde bij de Raad een beroep te kunnen instellen, vereist artikel 4.8.11, §1, eerste lid, 3° VCRO in principe dat een verzoekende partij rechtstreekse of onrechtstreekse hinder of nadelen kan ondervinden ingevolge de bestreden vergunningsbeslissing. Artikel 4.8.11, §1, eerste lid, 3° VCRO vereist niet dat het bestaan van deze hinder of nadelen absoluut zeker is.

Wel zal de verzoekende partij het mogelijk bestaan van deze hinder of nadelen of het risico of de vrees hiervoor voldoende aannemelijk moeten maken, de aard en de omvang ervan voldoende concreet moeten omschrijven en moeten aantonen dat er een causaal verband kan bestaan tussen de uitvoering of de realisatie van de vergunningsbeslissing en de hinder of nadelen die zij ondervindt of vreest te ondervinden. Het vereiste van een belang bij het beroep mag evenwel niet op een overdreven restrictieve of formalistische wijze worden toegepast (GwH 30 september 2010, nr. 109/2010).

2.

Uit het verzoekschrift en de ingediende stavingstukken blijkt dat de verzoekende partijen op ongeveer 650 meter van de eerste, en op 950 meter van de tweede op te richten windturbine wonen.

Ondanks de ruime afstand tussen de woning en de windturbines maken de verzoekende partijen voldoende aannemelijk dat zij ook vanuit hun woning nog visuele hinder kunnen ondervinden door de windturbines met een maximale tiphoogte van 150 meter en een maximale rotordiameter van 117 meter. Dat in de omgeving reeds diverse infrastructuren en bedrijfsgebouwen gelegen zijn, neemt niet weg dat de verzoekende partijen door de grote hoogte van de windturbines een bepaalde mate van visuele hinder kunnen ondervinden.

Bovendien blijkt uit de lokalisatienota bij de vergunningsaanvraag dat er ter hoogte van het meetpunt IP08, gelegen vlak bij de woning van de verzoekende partijen, een overschrijding van meer dan 3dB(A) gemeten wordt. Hoewel geluidsreducerende maatregelen als voorwaarde opgelegd worden, maken de verzoekende partijen aannemelijk dat zij mogelijk geluidshinder kunnen ondervinden.

De verzoekende partijen maken hiermee voldoende aannemelijk dat zij hinder of nadelen kunnen ondervinden ingevolge de bestreden vergunningsbeslissing, minstens dat er een risico bestaat op het moeten ondergaan van de aangevoerde hinder en nadelen, in het bijzonder de aangevoerde visuele hinder en geluidshinder.

De exceptie wordt verworpen.

VI. ONDERZOEK VAN DE MIDDELEN

A. Eerste middel

Standpunt van de partijen

1.

De verzoekende partijen zetten in het eerste middel in twee onderdelen de schending uiteen van de artikelen 4.3.1, §1, 1 b), 4.3.1, §2 en 4.7.21 VCRO, van de artikelen 2 en 3 van de Wet van 29 juli 1991 houdende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen (hierna Motiveringswet), en de schending van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, met name de materiële motiveringsplicht, het zorgvuldigheidsbeginsel, het redelijkheids- en het vertrouwensbeginsel.

In een eerste onderdeel zetten de verzoekende partijen uiteen dat de verwerende partij zich ten onrechte baseert op bepalingen van de omzendbrief RO/2014/02 om de aanvraag vergunbaar te achten. In voormelde omzendbrief worden, bij gebrek aan een ander, afdwingbaar wettelijk kader, richtlijnen vooropgesteld die echter niet bindend zijn, maar slechts een element in de beoordeling van de verenigbaarheid van het project met de gewenste ruimtelijke ordening. Bovendien kunnen zij hooguit beschouwd worden als minima, waaraan in ieder geval voldaan moet zijn wil een aanvraag tot het bouwen van windmolens verenigbaar zijn met de goede ruimtelijke ordening. Het loutere feit dat de richtlijnen gerespecteerd worden, volstaat dan ook niet als motivering om een vergunning ook af te leveren. Nochtans is dat wel wat verwerende partij doet, hetgeen op zich al strijdig is met bovenvermelde bepalingen en beginselen.

Bovendien is de aanvraag op een essentieel punt strijdig met de principes die in voormelde omzendbrief vooropgesteld worden. Voor zover de verwerende partij dus meent zich op deze omzendbrief te kunnen beroepen voor de beoordeling van de verenigbaarheid met de goede ruimtelijke ordening, moet vastgesteld worden dat het project daarmee strijdig is. De omzendbrief stelt onder meer het principe voorop van bundeling door middel van een cluster van windturbines, aangezien het niet aangewezen is verschillende individuele turbines verspreid in te planten. Vanaf

drie windturbines wordt van een cluster gesproken volgens de omzendbrief. De tussenkomen de partij heeft in de lokalisatienota verdedigd dat aan deze principes van clustering en bundeling was voldaan. De aanvraag heeft echter betrekking op twee windturbines, met de onzekere optie voor de toekomstige bouw van een derde. De verzoekende partijen hebben er reeds in hun bezwaarschrift op gewezen dat met deze onzekere derde windturbine geen rekening gehouden kan worden: WT3 wordt niet mee aangevraagd en uit niets blijkt dat het realistisch is dat deze in de onmiddellijke omgeving opgericht kan worden. Dit bezwaar werd door het college van burgemeester en schepenen van de stad Aalst gegrond bevonden.

De verzoekende partijen menen dat het niet voldoende is dat er nog plaats zou zijn voor een derde windturbine en dat de twee aangevraagde turbines dit niet hypothekeren. De algemene, niet onderbouwde bewering dat de turbine vergund kan worden, volstaat niet, temeer omdat de lokale overheid hiervan niet overtuigd is en om deze reden ongunstig advies gegeven heeft. Zoals verzoekende partijen hebben aangehaald in hun bezwaar, is uit het plan-MER bij het (niet-goedgekeurde) PRUP Windlandschap E40 van Aalter tot Aalst duidelijk gebleken dat het niet evident is om binnen de industriezone Erembodegem meerdere windturbines in te planten. De verwerende partij mocht dus niet uitgaan van de 'zekerheid' dat nog een derde windturbine vergund zou kunnen worden en had de vergunning bijgevolg moeten weigeren omdat niet voldaan is aan de vereiste van clustering.

In een tweede onderdeel zetten de verzoekende partijen uiteen dat de verwerende partij de bezwaren over geluidshinder en slagschaduwhinder (met daarbij het voor de tweede verzoekende partij specifieke bezwaar over de risico's voor haar gezondheidstoestand, waarvoor bewijsstukken zijn bijgevoegd aan het bezwaar) afwijst met de eenvoudige bewering dat mits het uitvoeren van reducerende maatregelen aan alle Vlarem-normen kan worden voldaan. De naleving van deze normen wordt expliciet als voorwaarde opgelegd, niettegenstaande deze normen op grond van het Milieuvergunningsdecreet als bindend gelden. De verwerende partij gaat hiermee niet in op het argument van de tweede verzoekende partij dat de inplanting van de gevraagde windturbines nefast zal zijn voor haar gezondheid. De verwerende partij heeft dit argument genegeerd, hetgeen op zich een schending uitmaakt van de motiveringsplicht. Bovendien vergeet verwerende partij dat overeenkomstig artikel 4.3.1, §2 VCRO het criterium 'gezondheid' in rekening gebracht moet worden bij de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening. Ook naar aanleiding van de milieuvergunningsaanvraag werd dit argument door verzoekende partijen aangehaald, maar afgewezen omdat dit geen aspect van milieuhygiëne zou zijn. Daar waar men bij de beoordeling van een milieuvergunningsaanvraag wel rekening moet houden met de invloed van een draaiende windturbine op vogels en vleermuizen, vindt men blijkbaar dat de impact op de gezondheid van de mens niet onderzocht moet worden. Voor zover deze redenering correct zou zijn, impliceert zij dat men bijgevolg in ieder geval bij het beoordelen van een aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning hiermee wel rekening moet houden.

Daarnaast is de argumentatie van de verwerende partij over de bezwaren inzake geluidshinder en slagschaduw manifest onvoldoende, waar verwezen wordt naar de milieuvergunning, en wordt ook hierdoor de motiveringsplicht geschonden. Overigens weet niemand welke maatregelen de tussenkomen de partij zou nemen om aan de Vlarem-normen te kunnen voldoen. Noch uit het bouwdoossier, noch uit het milieudossier kan dit worden afgeleid.

De verzoekende partijen besluiten dat de verwerende partij het bezwaar niet afdoende heeft weerlegd, minstens onzorgvuldig is door een vergunning af te leveren terwijl geen zekerheid bestaat dat de opgelegde voorwaarde ook effectief nageleefd kan worden.

2.

De verwerende partij antwoordt vooreerst dat de verzoekende partijen niet uiteenzetten op welke wijze artikel 4.7.21 VCRO geschonden zou zijn, zodat het middel onontvankelijk is voor zover de schending van deze bepaling wordt aangevoerd. Hetzelfde geldt voor de aangevoerde schending van het redelijkheids- en vertrouwensbeginsel, die niet wordt uiteengezet.

De verzoekende partijen voeren de schending aan van de formele en materiële motiveringsplicht. De verzoekende partijen geven in hun verzoekschrift zelf aan dat de bestreden beslissing een motivering bevat. Het staat vast dat de bestreden beslissing formeel gemotiveerd is. Dit middelonderdeel is op dit punt onontvankelijk. Bovendien voeren de verzoekende partijen tegelijk de schending aan van de formele én de materiële motiveringsplicht, hetgeen niet mogelijk is.

Waar de verzoekende partijen stellen dat er onvoldoende rekening zou zijn gehouden met de mogelijk negatieve impact voor de omliggende bedrijven en met de hinder voor de omwonenden, tonen de verzoekende partijen geen rechtstreeks en persoonlijk belang aan. Het opkomen voor de omliggende bedrijven en de omwonenden dient immers te worden gelijkgesteld met een *actio popularis*. Het middel is ook op dit punt onontvankelijk wegens gebrek aan belang in hoofde van de verzoekende partijen.

De verwerende partij antwoordt op het eerste onderdeel dat het niet correct is dat de bestreden beslissing meermaals verwijst naar de omzendbrief RO/2014/02 om de overeenstemming van de aanvraag met de goede ruimtelijke ordening te verantwoorden. De uitdrukkelijke verwijzing naar de omzendbrief in de bestreden beslissing wordt enkel en alleen gemaakt bij de samenvatting van het door de bezwaarindieners (de verzoekende partijen) geformuleerde bezwaar omtrent de bundeling/clustering. Verder wordt in de bestreden beslissing geen concrete verwijzing gemaakt naar de omzendbrief RO/2014/02. De verzoekende partijen kunnen dan ook niet ernstig voorhouden dat de verwerende partij zich ten onrechte baseert op deze omzendbrief om de aanvraag vergunbaar te achten.

Voor zover de verzoekende partijen van mening zijn dat de aanvraag in strijd is met het clusterings- en bundelingsprincipe zoals dit in de omzendbrief wordt vooropgesteld, geven ze zelf terecht aan dat een schending van een omzendbrief geen onwettigheid van de bestreden beslissing kan meebrengen.

Het eerste onderdeel komt er op neer dat de verzoekende partijen zich niet kunnen vinden in de argumentatie bij de weerlegging van dit specifieke bezwaar. In de bestreden beslissing werd over het bezwaar het standpunt ingenomen dat het project van twee windturbines geen hypotheek legt op de inplanting van een derde op het bedrijventerrein. Het feit dat er nog geen derde wordt voorzien, kan dus geen reden vormen om de aanvraag tegen te houden. De verzoekende partijen menen dat er wordt uitgegaan van een “zekerheid” dat er een derde windturbine zal vergund worden, maar dat blijkt niet uit de bestreden beslissing.

De bestreden beslissing onderzoekt de concrete aanvraag (voor twee windturbines) en toetst de aanvraag aan de goede ruimtelijke ordening. Zo wordt onder meer gesteld in de bestreden beslissing dat de twee windturbines worden gekoppeld aan de E40 (150 m), twee spoorlijnen, het bestaande industriegebied en het nog verder te ontwikkelen bedrijventerrein.

Inzake het tweede onderdeel antwoordt de verwerende partij dat een positieve motivering volstaat en dat niet vereist is dat stelselmatig en punt na punt wordt geantwoord op alle bezwaren die in de loop van het openbaar onderzoek zijn geuit. Het feit dat de tweede verzoekende partij bewijsstukken heeft bijgevoegd waaruit moet blijken dat zij een aanzienlijk risico loopt op zware gezondheidsschade door de effecten van slagschaduw, zelfs wanneer de normen gerespecteerd worden, en het feit dat de verzoekende partijen een andere mening zijn toegedaan over weerlegging van de bezwaren, maakt de (beoordeling in de) bestreden beslissing van de verwerende partij nog niet onwettig.

De verwerende partij herhaalt dat de mogelijke invloed van de turbines op de gezondheid van de tweede verzoekende partij niet het gevolg is van de windturbines zelf, maar van de specifieke medische toestand van deze partij. De vergunningverlenende overheid is er niet toe gehouden om na te gaan en te beoordelen wat het voorwerp van de aanvraag voor elke mogelijke belanghebbende tot gevolg kan hebben, gelet op zijn specifieke toestand.

De kritiek op het behandelen van bezwaren in de milieuvergunning kan niet tot vernietiging van de bestreden vergunning aanleiding geven. Wel kan worden vastgesteld dat in de milieuvergunning werd geoordeeld dat “de evaluatie van eventueel nadelige effecten op de gezondheidstoestand van betrokkenen buiten het beoordelingskader van deze aanvraag [valt].” De verzoekende partijen hebben geen beroep ingesteld tegen de milieuvergunning, zodat zich ook thans niet meer nuttig op dit argument kunnen beroepen. Minstens op dit punt is het middelonderdeel onontvankelijk.

De overheid is er louter toe gehouden om de determinerende motieven, ook op het punt van geluidshinder en slagschaduw weer te geven, wat ook is gebeurd.

Volgens de verwerende partij wordt niet zonder meer naar de milieuvergunning verwezen. Er wordt in de bestreden beslissing zelf vastgesteld dat de geplande windturbines (mits eventuele reducties) de geluids- en slagschaduwnormen voor alle woonzones en individuele woningen respecteren, zoals vooropgesteld door de Vlarem-reglementering, zodat het project ten alle tijde voldoet aan de sectorale normen. Wel wordt bijkomend vermeld dat de aspecten geluid, slagschaduw en veiligheid, zo nodig, verder kunnen uitgeklaard worden in het kader van de milieuvergunning. Dit is slechts een overtoollig motief dat niet tot vernietiging kan leiden.

Waar de verzoekende partijen stellen dat de verwerende partij onzorgvuldig heeft gehandeld omdat geen zekerheid bestaat dat de opgelegde voorwaarde ook effectief nageleefd kan worden, stelt de verwerende partij dat er geen sprake is van onzorgvuldigheid omdat de voorwaarde voortvloeit uit een wettelijke regeling, die altijd en steeds moet worden nageleefd. Indien dit niet zou gebeuren, kan hiertegen altijd worden opgetreden.

3.

De tussenkomende partij voegt daar aan toe inzake het eerste onderdeel dat de verzoekende partijen reeds vanuit de verkeerde permissie vetrekken waar zij menen dat de verwerende partij niet mocht uitgaan van de “zekerheid” dat nog een derde windturbine vergund zou kunnen worden. In de motivering van de bestreden beslissing merkt de verwerende partij louter op dat het nog steeds mogelijk is een derde windturbine in te planten.

De bestreden beslissing geeft aan op grond van welke redenen de verwerende partij meent dat het voorgenomen project verenigbaar is met de goede plaatselijke ordening, waarbij inzonderheid wordt gewezen op de industriële activiteiten in de betrokken projectzone, alsook op de aanwezigheid van verschillende infrastructuren. In tegenstelling tot wat de verzoekende partijen beweren, verwijst de bestreden beslissing niet naar de (overeenstemming met de) omzendbrief RO/2014/02 om tot de verenigbaarheid met de goede ruimtelijke ordening te besluiten. Integendeel wordt in de bestreden beslissing duidelijk gesteld dat het voorgenomen project niet tegemoetkomt aan het cluster-principe dat wordt vooropgesteld in deze omzendbrief.

De omzendbrief RO/2014/02 is slechts een toetsingskader, met louter richtinggevende principes die de verenigbaarheid met de goede ruimtelijke ordening ten goede kunnen komen. Evenwel is een project dat in overeenstemming is met deze principes niet noodzakelijkerwijs verenigbaar met de goede ruimtelijke ordening en omgekeerd. De verzoekende partijen passen de omzendbrief op een verordenende en te strikte wijze toe.

Bovendien miskent de bestreden beslissing geenszins de principes van de omzendbrief en streeft zij nog steeds een bundeling van de windturbines na zo dicht mogelijk bij bestaande infrastructuren die reeds een impact op het landschap hebben, meer bepaald de autosnelweg E40 en de twee spoorlijnen.

Blijkbaar geven de verzoekende partijen een andere invulling aan wat volgens hen toelaatbaar is binnen de betrokken omgeving, maar deze eigen invulling van de goede plaatselijke ordening impliceert niet dat de opvatting van de vergunningverlenende overheid daarom onjuist of kennelijk onredelijk zou zijn.

Voor wat het tweede onderdeel betref werpt de tussenkomende partij vooreerst op dat dit onderdeel onontvankelijk dient te worden verklaard in de mate dat het betrekking heeft op slagschaduw- en geluidshinder voor de omliggende bedrijven.

De enige concrete gegevens die worden aangevoerd door de verzoekende partijen en die betrekking hebben op hinder in hun eigen concrete situatie, betreft de gezondheidstoestand van de tweede verzoekende partij. De tussenkomende partij meent dat de invloed van het project op de gezondheidstoestand van de tweede verzoekende partij, geen element is dat de verwerende partij diende te behandelen in het kader van de motivering van een stedenbouwkundige vergunning, zelfs niet in het kader van het behandelen van de bezwaren.

Het hinderaspect “gezondheid” dat wordt vermeld in artikel 4.3.1, §2 van de VCRO wordt opgenomen, kadert in de stedenbouwkundige aanvaardbaarheid van het voorgenomen project. De gezondheidstoestand van de tweede verzoekende partij is uitzonderlijk en er kan niet verwacht worden van een vergunningverlenende overheid dat hij, op elk bezwaar dat betrekking heeft op de

specifieke gezondheidstoestand van een bezwaarindiener, motiveert waarom het voorgenomen project toch geen gevolgen zou hebben voor deze gezondheidstoestand, of met andere woorden, hiermee verenigbaar is.

De verwerende partij heeft niet zomaar verwezen naar de milieuvergunning zonder deze elementen zelf te beoordelen in het kader van de stedenbouwkundige toetsing. Hierbij kon de verwerende partij wel degelijk motiveren dat het project kan voldoen aan de sectorale voorwaarden mits het nemen van mitigerende maatregelen. De voorwaarden die werd opgenomen in de milieuvergunning van 19 november 2015 zijn afdwingbaar en indien deze voorwaarde niet zou worden nageleefd, kan hiertegen worden opgetreden.

4.

De verzoekende partijen hernemen in hun wederantwoordnota hun uiteenzetting met betrekking tot het eerste onderdeel.

Met betrekking tot het tweede onderdeel stellen zij bovendien nog dat het onaanvaardbaar is dat noch bij de milieuvergunning, noch bij de stedenbouwkundige vergunning rekening zou moeten houden met de gevolgen van het project op de concrete gezondheidstoestand van omwonenden. De tweede verzoekende partij heeft uitdrukkelijk op deze gezondheidstoestand gewezen in een bezwaarschrift. De situatie van tweede verzoekende partij is dermate specifiek dat zij, in het licht van de beoordelingstoets van de goede ruimtelijke ordening, niet zonder meer genegeerd had mogen worden.

Het is van geen belang of de milieuvergunning zelf al dan niet aangevochten werd, temeer daar beide vergunningen aan elkaar gekoppeld zijn en het volstaat indien één van deze vergunningen geweigerd wordt, om de uitvoerbaarheid van de andere te verhinderen.

De verwerende partij beweert in de antwoordnota dat zij zich niet louter beperkt zou hebben tot het verwijzen naar de sectorale milieuvoorwaarden, maar ook zelf vastgesteld zou hebben dat de geluids- en slagschaduwnormen gerespecteerd zullen worden. Volgens de verzoekende partijen toont dit de manifeste onwettigheid van de bestreden beslissing des te meer aan: uit geen enkel stuk blijkt immers welke maatregelen men zal nemen om de normen te halen. Hoe men dan met zekerheid kan zeggen dat de normen gerespecteerd zullen worden, is verzoekende partijen niet duidelijk. Bij het opleggen van voorwaarden dient met voldoende zekerheid vast te staan dat zij effectief zullen remediëren aan de vastgestelde risico's.

5.

De verwerende partij stelt in haar laatste nota dat de verzoekende partijen er wel degelijk belang bij hadden een beroep in te stellen tegen de aangevraagde milieuvergunning als ze het niet eens zijn met de opgelegde voorwaarde. Het is niet omdat niet expliciet wordt aangegeven welke maatregelen zullen worden genomen en of deze zullen worden gerespecteerd, dat de verwerende partij de goede ruimtelijke ordening niet aan een zorgvuldige en afdoende beoordeling heeft onderworpen.

Dit is geenszins het geval, gelet op het feit dat de vergunningverlenende overheid kon terugvallen op 1) een uitgevoerde geluidstudie waaromtrent in de lokalisatienota werd verduidelijkt dat het

project zal voldoen aan de sectorale voorwaarden mits het nemen van die mitigerende maatregelen en 2) een slagschaduwstudie waarbij werd uitgegaan van het 'worst case scenario'.

6.

De tussenkomende partij stelt in haar laatste schriftelijke uiteenzetting dat zij volhardt in haar standpunt zoals uiteengezet in de schriftelijke uiteenzetting. Zij onderschrijft bovendien de argumenten van de verwerende partij.

Met betrekking tot het tweede middelenonderdeel stelt zij bijkomend nog dat niet wordt toegelicht dat de reeds aanwezige (storende) omgevingsfactoren geen negatieve invloed hebben op de mentale gezondheidstoestand van de tweede verzoekende partij. Het bezwaar van de verzoekende partijen kon volgens de verwerende partij (terecht) niet anders opgevat worden dan een loutere bewering. Tevens houdt de formele motiveringsplicht niet de verplichting in om alle ter staving van het administratief beroep aangevoerde middelen of argumenten rechtstreeks en punt na punt te beantwoorden.

De verzoekende partijen brengen geen enkel concreet bewijs naar voren waaruit zou blijken dat er sprake is van een ernstige onzekerheid.

De tussenkomende partij verwijst tot slot naar rechtspraak van de Raad van State die stelt dat Vlarem II bij de beoordeling van een stedenbouwkundige vergunning niet kan worden gebruikt, aangezien een stedenbouwkundige vergunning en een milieuvergunning nog steeds aparte vergunningen vormen die onderworpen zijn aan hun eigen regels met eigen invalshoeken.

Beoordeling door de Raad

1.

Artikel 11, tweede lid, 7° van het Procedurebesluit vereist dat een verzoekschrift een omschrijving van de geschonden geachte regelgeving, stedenbouwkundige voorschriften of beginselen van behoorlijk bestuur moet bevatten, alsook een omschrijving van de wijze waarop de desbetreffende regelgeving, voorschriften of beginselen naar het oordeel van de verzoeker geschonden worden.

Uit deze bepalingen volgt dat een verzoekende partij in haar verzoekschrift middelen moet ontwikkelen waarbij op duidelijke en concrete wijze een 'onregelmatigheid' wordt aangeduid en wordt aangewezen op welke wijze de bestreden beslissing door deze 'onregelmatigheid' wordt aangetast. Een middel waarin enkel een 'onregelmatigheid' wordt aangevoerd zonder dat uiteengezet wordt op welke wijze de vergunningsbeslissing de regelgeving, voorschriften of beginselen van behoorlijk bestuur schendt, kan niet ontvankelijk worden bevonden.

De Raad stelt samen met de verwerende partij en de tussenkomende partij vast dat de verzoekende partijen zich in hun uiteenzetting beperken tot het aanduiden van het artikel 4.7.21 VCRO en het redelijkheids- en vertrouwensbeginsel als geschonden geachte bepalingen, maar nalaten aan te tonen hoe de verwerende partij door het nemen van de bestreden beslissing de door hun aangehaalde rechtsnormen schendt.

Eveneens stelt de Raad vast dat de verzoekende partijen in hun wederantwoordnota niet repliceren op de opgeworpen exceptie en dus de vaststelling van de verwerende en tussenkomen de partij niet lijken te betwisten.

De door de verwerende partij en de tussenkomen de partij opgeworpen exceptie wordt aangenomen: het middel is onontvankelijk voor zover het de schending aanvoert van het artikel 4.7.21 VCRO en het redelijkheids- en vertrouwensbeginsel.

2.

Voor zover de tussenkomen de partij stelt dat ook de schending van het zorgvuldigheidsbeginsel onvoldoende uiteengezet werd in het inleidend verzoekschrift, stelt de Raad vast dat er uit het verzoekschrift op voldoende duidelijke wijze blijkt dat de verzoekende partijen dit beginsel geschonden achten omdat de verwerende partij een stedenbouwkundige vergunning aflevert voor de bouw van een project waarvan er volgens hen geen zekerheid bestaat dat de opgelegde voorwaarde in verband met geluid en slagschaduw ook effectief nageleefd kan worden.

De exceptie wordt verworpen voor zover ze betrekking heeft op de aangevoerde schending van het zorgvuldigheidsbeginsel.

3.

Anders dan de verwerende partij opwerpt, kunnen de verzoekende partijen wel degelijk op ontvankelijke wijze tegelijk de schending van de formele en de materiële motiveringsplicht aanvoeren. Om afdoende te zijn in de zin van artikel 3 van de Motiveringswet, moet de in de bestreden beslissing opgenomen motivering immers pertinent en draagkrachtig zijn, dat wil zeggen dat de aangehaalde redenen met de beslissing te maken moeten hebben en moeten volstaan om de beslissing te dragen. Een motivering die inhoudelijk niet deugt, kan niet afdoende zijn.

De exceptie wordt verworpen.

4.

De verwerende en tussenkomen de partij stellen vervolgens dat de verzoekende partijen geen belang kunnen doen gelden bij het middel voor zover dit stelt dat er onvoldoende rekening werd gehouden met de hinder die de aanvraag zal teweegbrengen bij de omliggende bedrijven en de omwonenden.

De verzoekende partijen stellen in het middel onder meer dat de verwerende partij onvoldoende rekening heeft gehouden met de mogelijke negatieve impact voor de omliggende bedrijven en met de hinder voor de omwonenden en dat de bezwaren die onder meer door hen hierover werden opgeworpen, niet op afdoende wijze weerlegd werden.

De verzoekende partijen blijven in gebreke om voldoende concreet de aard en de omvang te omschrijven van de (onrechtstreekse) hinder die zij persoonlijk zouden kunnen ondervinden als gevolg van de impact van de bestreden beslissing op de omliggende bedrijven. De verzoekende partijen kunnen niet optreden als vertegenwoordiger van de omliggende bedrijven en andere omwonenden aangezien dit zou leiden tot het toelaten van een *actio popularis*. Het middel is

onontvankelijk voor zover het betrekking heeft op de hinder die de bestreden beslissing zou veroorzaken bij de omliggende bedrijven en andere omwonenden.

5.

In het eerste onderdeel van hun middel stellen de verzoekende partijen in essentie dat de verwerende partij haar beoordeling van de verenigbaarheid van het aangevraagde met de goede ruimtelijke ordening enkel heeft getoetst aan de criteria uit de omzendbrief RO/2014/02 “Afwegingskader en randvoorwaarden voor de inplanting van windturbines” van 25 april 2014. Bovendien is het aangevraagde strijdig met het in deze omzendbrief vooropgestelde principe van de bundeling van windturbines, zodat de verwerende partij ten onrechte heeft besloten dat de aanvraag verenigbaar is met de goede ruimtelijke ordening.

In het tweede onderdeel zetten de verzoekende partijen uiteen dat zij gedurende de administratieve beroepsprocedure bezwaren hebben geuit met betrekking tot geluidshinder en slagschaduwhinder, maar dat deze bezwaren als ongegrond werden afgewezen met de eenvoudige bewering dat er mits reducerende maatregelen voldaan wordt aan alle Vlare-normen. De verzoekende partijen zien hierin een schending van de motiveringsplicht maar ook van het artikel 4.3.1, §2 VCRO aangezien het criterium ‘gezondheid’ in rekening gebracht moet worden bij de beoordeling van de verenigbaarheid met de goede ruimtelijke ordening. De verwerende partij kan deze beoordeling van de goede ruimtelijke ordening niet doorschuiven naar de beoordeling van de milieuvergunning.

Het behoort tot de taak en de bevoegdheid van het vergunningverlenende bestuursorgaan om overeenkomstig artikel 4.3.1, §1, 1°, b en artikel 4.3.1, §2, eerste lid, 1° en 2° VCRO op concrete wijze te onderzoeken of een aanvraag beantwoordt aan de eisen van een goede ruimtelijke ordening, waarbij zij de noodzakelijke of relevante aspecten van de goede ruimtelijke ordening bij haar beoordeling dient te betrekken en dient rekening te houden met de in de omgeving bestaande toestand.

Uit artikel 4.3.1, §2, eerste lid, 2° VCRO volgt onder meer dat een vergunningverlenend bestuursorgaan bij de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening rekening moet houden met de in de omgeving bestaande toestand. De ‘in de omgeving bestaande toestand’ is de voor het dossier ‘relevante’ in de omgeving bestaande toestand, rekening houdende met de specifieke gegevens van het dossier en met de aandachtspunten en criteria uit artikel 4.3.1, §2, eerste lid, 1° VCRO die voor zover noodzakelijk of relevant, voor het aangevraagde dienen onderzocht te worden. De beoordeling omtrent de ‘in de omgeving bestaande toestand’, waarbij de huidige bestaande toestand als principieel uitgangspunt dient genomen te worden, moet concreet gebeuren.

De formele en materiële motiveringsverplichting in hoofde van de verwerende partij houdt in dat er voor elke administratieve beslissing rechtens aanvaardbare motieven moeten bestaan, wat onder meer betekent dat die motieven moeten steunen op werkelijk bestaande en concrete feiten die relevant zijn en met de vereiste zorgvuldigheid werden vastgesteld. Deze motieven moeten in de bestreden beslissing uitdrukkelijk vermeld worden.

Het zorgvuldigheidsbeginsel houdt voor de verwerende partij de plicht heeft om haar beslissing zorgvuldig voor te bereiden en ze te steunen op een correcte feitenvinding. Zij dient zich te

informerend over alle relevante elementen om met kennis van zaken een beslissing te kunnen nemen.

De Raad kan zijn beoordeling omtrent de goede ruimtelijke ordening niet in de plaats stellen van die van het vergunningverlenend bestuursorgaan. De Raad is enkel bevoegd om na te gaan of het vergunningverlenend bestuursorgaan de hem terzake toegekende appreciatiebevoegdheid naar behoren heeft uitgeoefend en met name of het is uitgegaan van de juiste feitelijke gegevens, of het die correct heeft beoordeeld en op grond daarvan rechtmatig en dus niet kennelijk onredelijk tot de bestreden beslissing is kunnen komen. Daarbij kan enkel rekening gehouden worden met de in de bestreden beslissing opgenomen motieven.

6.

De omzendbrief RO/2014/02 “Afwegingskader en randvoorwaarden voor de inplanting van windturbines” van 25 april 2014 kan gelden als toetsingskader voor de beoordeling van vergunningsaanvragen voor de bouw van windturbines. Uit deze omzendbrief blijkt dat bij de inplanting van windturbines de voorkeur wordt gegeven aan windenergieopwekking door middel van een cluster van windturbines en dat het niet is aangewezen om verschillende individuele turbines verspreid in te planten. De omzendbrief vermeldt dat er vanaf drie windturbines wordt gesproken van een cluster.

Deze omzendbrief heeft geen verordenend karakter en een loutere schending ervan kan niet tot de onwettigheid van de bestreden beslissing leiden. Wel biedt deze omzendbrief een afwegingskader dat als toetsingskader kan gelden voor het ruimtelijk (vergunningen)beleid met betrekking tot windturbines. Meer bepaald stelt de omzendbrief dat het een kader schept voor de optimale inplanting van grootschalige windturbines.

Dit betekent evenwel niet dat de toetsing aan de goede ruimtelijke ordening mag beperkt worden tot een loutere formalistische toetsing aan de in de omzendbrief opgenomen randvoorwaarden. Het vergunningverlenend bestuursorgaan moet het aangevraagde aan een concrete beoordeling onderwerpen.

Bij de beoordeling van de aanvraag met de goede ruimtelijke ordening moet het vergunningverlenend bestuursorgaan dan ook de beginselen van artikel 4.3.1, §2 VCRO in acht nemen. Zij beschikt daarbij over een discretionaire bevoegdheid. Deze beoordeling dient te gebeuren aan de hand van de relevante aandachtspunten en criteria zoals vermeld in artikel 4.3.1, §2, eerste lid, 1° VCRO, en zij dient daarbij rekening te houden met de in de omgeving bestaande toestand.

Gelet op de aard van de aanvraag is de ruimtelijke concentratie van de windturbines een relevant te beoordelen aspect, net zoals de hinderaspecten in hoofde van de verzoekende partijen.

7.

De beoordeling van de goede ruimtelijke ordening in de bestreden beslissing luidt als volgt:

“ ...

De aanvraag betreft het oprichten van twee windturbines met bijhorende verharding, in industriegebied op grondgebied Aalst.

In huidige aanvraag zijn de twee windturbines gekoppeld aan de E40 (afstanden circa 150 m), 2 spoorlijnen, aan het bestaande industriegebied en het nog verder te ontwikkelen bedrijventerrein.

De geproduceerde energie zal gedeeltelijk lokaal door het bedrijf ILVA worden afgenomen. Naast deze 2 geplande windturbines bestaat de mogelijkheid om nog een derde windturbine te plaatsen op het bedrijventerrein Erembodegem Zuid III, waardoor een inplanting kan bekomen worden die optimaal gebruik zal maken van de ruimte.

Door de aanwezigheid van bestaande infrastructuur zoals wegen en netaansluitingen is het geplande windturbinepark goed bereikbaar en geschikt als inplantingslocatie van windturbines. De ligging van de geplande windturbines in een grootschalige industriële site is in overeenstemming met de beleidskeuzes die de inplanting van windturbines in industriegebieden stimuleren.

De windturbines staan op voldoende afstand van de naburige natuurgebieden.

De dichtstbijzijnde speciale beschermingszone Habitatrichtlijngebied 'Bossen van de Vlaamse Ardennen en de Dender' ligt op circa 900 m van de projectsite.

Er is geen vogelrichtlijngebied in de nabijheid noch in de ruime omgeving gesitueerd.

Het dichtstbij gelegen VEN-gebied 'De vallei van de Dender en de Mark' ligt op 850 m ten oosten en ten noorden van de meest nabije inplantingslocatie.

In de nabijheid van de geplande windturbines is geen ankerplaats, beschermd landschap of beschermd dorps- of stadsgezicht gelegen. De dichtst bijzijnde relictzone 'Zijbekende van de Dender en gebied Nederhasselt' bevindt zich op 320 m van windturbine 1.

Het beschermd monument, De Pastorie, ligt op 2,3 km ten westen van de windturbine 1. Op 3 km van windturbine 2 bevinden zich de beschermde stadsgezichten van de Aalstse binnenstad.

Het beschermd landschap Wellemeersen ligt op circa 700 m ten oosten van windturbine 2.

Er zijn geen woningen van derden gelegen op minder dan 250 m van de turbines. De dichtstbij zijnde woning staat op 255 m van windturbine 2, de meest nabije woonkern is gesitueerd op meer dan 800 m ten zuidwesten van de projectzone.

De geplande windturbines respecteren (mits eventuele reducties) de geluids- en slagschaduwnormen voor alle woonzones en individuele woningen, zoals vooropgesteld door de Vlareg-regelgeving. De ontwikkelaar dient de nodige maatregelen te treffen, zodat het project ten allen tijde voldoet aan deze sectorale normen.

De aspecten geluid, slagschaduw en veiligheid kunnen, zo nodig, verder uitgeklaard worden in het kader van de milieuvergunning, maar vormen geen reden om voorliggende stedenbouwkundige aanvraag te weigeren. Concrete milieuvoorwaarden kunnen zo nodig opgelegd worden bij de milieuvergunning.

Naar aanleiding van het openbaar onderzoek werden 654 bezwaren uitgebracht. Deze bezwaren zijn ongegrond; voor een aantal bezwaren (geluid, slagschaduw, veiligheid), kan eraan tegemoet gekomen worden door het opleggen van passende voorwaarden.

...

De weerlegging van de bezwaren in de bestreden beslissing bevat de volgende relevante overwegingen:

- Met betrekking tot de bundeling- clustering: hoewel de optie om een derde windturbine te plaatsen momenteel nog afgewogen wordt door de betrokken bedrijven, legt het voorleggend project geen hypotheek op de inplanting van een derde windturbine. De inplanting op een grootschalig bedrijventerrein is een voldoende basis voor het project.
- Met betrekking tot de geluidshinder: alle woningen bevinden zich op meer dan 250 m van de turbines. Uit de geluidsstudie blijkt dat het project kan voldoen aan de sectorale voorwaarden mits het nemen van mitigerende maatregelen. Voor verder gedetailleerd onderzoek en evaluatie van het aspect milieuhinder kan worden verwezen naar de algemene en sectorale voorwaarden inzake milieuvergunningen en milieuhygiëne voor wat betreft windturbines en naar de procedure in het kader van de milieuvergunningsaanvraag, waarbij eventueel bijkomende voorwaarden kunnen worden opgelegd.
- Met betrekking tot de slagschaduwhinder: voor het uitvoeren van de slagschaduwstudie is er uitgegaan van het 'worst case scenario', met name een turbine met een masthoogte van 91 m en een rotordiameter van 117 m. Bij een hogere masthoogte zal de impact minder zijn.

Het blijkt aldus uit de motivering van de bestreden beslissing dat de verwerende partij weliswaar op sommige punten verwijst naar de omzendbrief RO/2014/02, maar dat zij zich geenszins beperkt tot een louter formalistische toetsing van deze bepalingen. Zij voert integendeel een eigen onderzoek naar de verenigbaarheid van de aanvraag met de goede ruimtelijke ordening.

8.

Door de aanvraag voor het oprichten van slechts twee windturbines te vergunnen wijkt de verwerende partij inderdaad af van het principe van clustering van de windturbines zoals dit in de omzendbrief wordt vooropgesteld. Nog afgezien van het feit dat de bepalingen van de omzendbrief geen verordenende kracht hebben, stelt de Raad echter vast dat de verwerende partij de afwijking van het clusteringsprincipe afdoende motiveert. Zij stelt namelijk dat de aanvraag geen hypotheek legt op de mogelijkheid om in de toekomst nog een derde windturbine op de site in te planten, en verwijst naar het feit dat er wel degelijk sprake is van een bundeling met de nabijgelegen E40 en de spoorweg.

9.

De verzoekende partijen kunnen voorts niet gevolgd worden waar zij stellen dat de verwerende partij de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening doorschuift naar de beoordeling van de milieuvergunning. De verwerende partij stelt weliswaar dat de aspecten geluid, slagschaduw en veiligheid zo nodig verder kunnen worden uitgeklaard in het kader van de milieuvergunning, maar besluit dat deze aspecten geen reden vormen om de voorliggende stedenbouwkundige aanvraag te weigeren. Hieruit blijkt dat de verwerende partij wel degelijk een beoordeling heeft gemaakt van de hinderaspecten, en enkel de gedetailleerde evaluatie van deze aspecten overlaat aan de beoordeling in het kader van de milieuvergunning waar eventueel nog concretere milieuvoorwaarden kunnen worden opgelegd.

De verzoekende partijen tonen ook niet aan dat deze beoordeling in de bestreden beslissing kennelijk onjuist of onredelijk zou zijn. Zij stellen, voor wat betreft de geluidsstudie, dat hun woning gelegen is nabij de studielocatie IP08, waar er 's avonds en 's nachts een overschrijding van de

geluidsnormen wordt vastgesteld. Nog los van de opmerking dat de woning van de verzoekende partijen ook vlakbij de locatie IP07 ligt, waar de overschrijding zich binnen de nauwkeurigheidsband van de berekening bevindt, zodat het geenszins zeker is dat er ter hoogte van hun woning een overschrijding van de richtwaarden zal zijn, maken de verzoekende partijen niet aannemelijk dat de conclusie uit de geluidsstudie, dat de tussenkomende partij er mits bijkomende voorwaarden ten alle tijde voor kan zorgen dat dat het specifieke geluid van de aangevraagde windturbines op alle locaties in de buurt kan voldoen aan de normen, kennelijk onjuist of onredelijk zou zijn.

Ook met betrekking tot de slagschaduwstudie, waaruit blijkt dat er ter hoogte van de woning van de verzoekende partijen ongeveer acht uren per jaar slagschaduw zal voorkomen, tonen de verzoekende partijen niet aan de conclusie van de studie, met name dat de impact van het project aanvaardbaar is mits de installatie van slagschaduwmodules, onjuist is. De verwerende partij stelt hierbij bovendien dat de impact minder zal zijn, aangezien de studie uitgaat van het worst-case-scenario, dit wil zeggen het scenario waarin dat type windturbine wordt gebruikt dat als meest hinderlijk zou kunnen worden ervaren.

10.

De verzoekende partijen slagen er dan ook niet in om aan te tonen dat de verwerende partij geen afdoende beoordeling zou hebben gemaakt van de verenigbaarheid van het aangevraagde met de goede ruimtelijke ordening.

Voor zover zij stellen dat er op de verwerende partij een verstrengde motiveringsplicht zou rusten met betrekking tot de door haar aangehaalde persoonlijke gezondheidstoestand van de tweede verzoekende partij, dient er te worden opgemerkt dat de verwerende partij vooreerst niet punt per punt alle opgeworpen bezwaren en argumenten dient te beoordelen. Het criterium 'gezondheid' dient niet expliciet in de beoordeling van de hinderaspecten te worden opgenomen, enkel indien noodzakelijk of relevant. Aangezien de tweede verzoekende partij in haar bezwaarschrift haar medische situatie verduidelijkt in relatie tot de slagschaduwhinder, en de verwerende partij de bezwaren met betrekking tot deze hinder heeft beoordeeld en tot het besluit is gekomen dat aan deze bezwaren tegemoet kan worden gekomen door het naleven van passende voorwaarden, kan de verwerende partij niet worden verweten een onzorgvuldige of kennelijk onredelijke beslissing te hebben genomen. Bovendien treedt de Raad het standpunt bij dat het criterium 'gezondheid' in artikel 4.3.1, §2, eerste lid, 1° VCRO niet inhoudt dat de verwerende partij bij het beoordelen van een vergunningsaanvraag ertoe gehouden is om rekening te houden met de individuele medische situatie van elke omwonende die daaromtrent een bezwaar indient, ongeacht de ernst van deze individuele gezondheidstoestand.

Het middel wordt verworpen.

B. Tweede middel

Standpunt van de partijen

1.

De verzoekende partijen zetten in hun tweede middel de schending uiteen van de artikelen 4.3.1, §1, 1° b, en 4.3.1, §2 VCRO, van artikel 16, §1 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende

het natuurbehoud en het natuurlijk milieu (hierna: Natuurdecreet), van de artikelen 2 en 3 van de Motiveringswet en van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, met name de formele motiveringsplicht en het zorgvuldigheidsbeginsel.

Zij stellen dat de natuurtoets in de bestreden beslissing ontbreekt, aangezien nergens melding wordt gemaakt van de invloed van het windpark op de natuurwaarden in de omgeving. In de lokalisatienota worden de natuurwaarden volgens hen geminimaliseerd door enkel te verwijzen naar de natuurreservaten in de buurt. De verzoekende partijen menen dat zowel in de lokalisatienota als in de m.e.r.-screeningsnota onvoldoende aandacht wordt besteed aan de invloed van de windturbines op de natuurwaarden. Enerzijds worden de te verwachten effecten op de fauna, in het bijzonder de vogels en vleermuizen als mogelijke bedreiging vernoemd en wordt bevestigd dat de windturbines zich in een zone met 'I-mogelijk risico' bevinden volgens de vogelatlas, maar anderzijds wordt nergens aangegeven welke natuurwaarden in de omgeving aanwezig zijn en hoe deze al dan niet beïnvloed kunnen worden.

Volgens de verzoekende partijen beperkt de tussenkommende partij zich ertoe te stellen dat de belangrijkste risicozone het habitatrichtlijngebied 'Bossen van de Vlaamse Ardennen en de Dender' is, dat zich echter op 900m afstand bevindt. Van de overige 'relevante' natuurgebieden worden ook enkel de afstanden tot de turbines vermeld. Hieruit wordt geconcludeerd dat er geen mogelijke negatieve effecten te verwachten zijn. De verwerende partij neemt deze argumenten over zonder een eigen beoordeling te maken, en dit niettegenstaande het bezwaar dat de verzoekende partijen hierover indienden. In het aanvraagdossier geeft de tussenkommende partij nochtans zelf aan dat de omzendbrief R0/2014/02 geen afstandsregels bevat omdat 'uit ervaring blijkt dat deze afstandsregels ten opzichte van het rotorblad niet steeds relevant zijn'.

Problematisch is volgens de verzoekende partijen dat nergens melding wordt gemaakt van de ligging van WT1 op enkele meters afstand van het natuurgebied rond de Molenbeek, een zone die zelfs in het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan als zone voor natuurgebied behouden werd en volgens de biologische waarderingskaart als biologisch zeer waardevol omschreven wordt.

De aanvraag werd niet voor advies voorgelegd aan het agentschap Natuur en Bos. In het kader van de milieuvergunningaanvraag gebeurde dit wel en verleende het agentschap een ongunstig advies, zoals blijkt uit volgend citaat in de milieuvergunning:

"WT1 is gelegen naast een biologisch zeer waardevol bos (nitrofiel alluviaal elzenbos). De windmolen wordt op minder dan 50m van deze bossen geplaatst, die deel uitmaken van een beekvallei. Deze beekvallei en de, bijhorende bossen zijn het perfecte habitat voor vleermuizen. Er bestaat een reëel risico dat de windmolen WT1 een significant negatief effect zal hebben op mogelijks aanwezige vleermuizen. Indien blijkt dat dit bos dient als belangrijke rustplaats voor vleermuizen dan dient de windturbine op minstens 500 m hiervan geplaatst te worden. Indien dit niet zo is dient alsnog een buffer van 200 m aangenomen te worden ten opzichte van het nabijgelegen bos en dit is nu niet het geval."

Hieruit blijkt duidelijk dat, in tegenstelling tot wat verwerende partij zonder meer aanvaardt, er door de vergunning wel degelijk vermijdbare schade aan de natuur kan ontstaan waardoor de bestreden

beslissing strijdig is met artikel 16, §1 Natuurdecreet. In ieder geval werd het bezwaar dat verzoekers hierover opgeworpen hebben, op kennelijk onredelijke en niet afdoende wijze weerlegd, hetgeen een schending uitmaakt van de motiveringsplicht.

2.

De verwerende partij stelt vooreerst dat de verzoekende partijen de aangevoerde schending van de artikelen 4.3.1 §1, 1,° b en artikel 4.3.1, §2 VCRO niet uiteenzetten, zodat het middel op dit punt onontvankelijk is.

De verwerende partij verwijst naar de weerlegging van het door de verzoekende partijen geformuleerde bezwaar in de bestreden beslissing, naar de rubriek 4.4.9 van de lokalisatienota en naar de beoordeling door de erkende MER-deskundige in de MER-screeningsnota.

In de bestreden beslissing wordt volgens de verwerende partij stilgestaan bij de afstand tot de naburige natuurgebieden, het dichtstbijzijnde habitatrichtlijngebied en het dichtst bijgelegen VEN-gebied. Het gegeven dat enkel de afstanden tot de natuurgebieden worden vermeld, duidt louter op het feit dat dit de gebieden zijn die mogelijk door het windturbinepark worden beïnvloed. De bestreden beslissing stelt vast dat alle windturbines op voldoende afstand van de naburige natuurgebieden liggen. Mede verwijzend naar de lokalisatienota, waarin ook deze elementen aan bod komen, wordt besloten dat er geen significante impact verwacht wordt op de natuur en de avifauna.

De verwerende partij stelt dat de verzoekende partijen enkel verduidelijken dat nergens melding wordt gemaakt van de ligging van WT1 op enkele meters afstand van het natuurgebied rond de Molenbeek. Uit de biologische waarderingskaart die in het verzoekschrift wordt weergegeven, blijkt evenwel dat de bedoelde zone volledig samenvalt met het erkend natuurreservaat "De Keelman". Dit is aangeduid op kaart 8b en uitdrukkelijk vermeld in de lokalisatienota. Er werd met de zone rond de Molenbeek dus wel rekening gehouden.

De verzoekende partijen stellen dat er in het kader van de milieuvergunningsaanvraag een ongunstig advies werd verleend door het agentschap Natuur en Bos. De verwerende partij stelt vast dat de milieuvergunning ondertussen wel werd verleend en als volgt aan het advies werd voorbijgegaan:

"Uit de bespreking van de milieu-hygiënische aspecten (zie aspect natuur) en de conclusies van het plan-MER blijkt dat de windturbines een verwaarloosbare invloed hebben op vogels en vleermuizen uit de omgeving. Gelet op de grote mate van menselijke verstoring en de beperkte aanwezigheid van geschikt habitat (kleine landschapselementen), is de kwaliteit van het gebied voor vleermuizen immers eerder beperkt."

De verwerende partij herhaalt dat de verzoekende partijen geen beroep tegen de milieuvergunning hebben aangetekend.

Het agentschap voor Natuur en Bos werd in de stedenbouwkundige vergunningsprocedure bovendien wel gecontacteerd volgens de verwerende partij. Dit blijkt uit het gunstig advies van de stedelijke dienst Leefmilieu, team Natuur en Duurzaamheid waarin wordt gesteld:

“D.d. 19 augustus 2015 werd telefonisch contact opgenomen met het Agentschap voor Natuur en Bos. Gezien de ligging in industriegebied en de beoordeling in het kader van de opmaak van het Provinciaal RUP Windlandschap E40 werden door ANB geen noemenswaardige problemen verwacht.”

Wat betreft het bezwaar van de verzoekende partijen, verwijst de verwerende partij naar de weerlegging van het bezwaar door het college van burgemeester en schepenen van de stad Aalst, het advies van de stedelijke dienst Leefmilieu en naar de bestreden beslissing.

3.

De tussenkomende partij voegt daar aan toe dat aan de natuurtoets geen bijzondere motiveringsplicht is verbonden, dat zowel uit de bestreden beslissing zelf, als uit de stukken van het dossier, kan worden opgemaakt of de verwerende partij haar verplichting tot het maken van een natuurtoets is nagekomen en dat de verwerende partij over een ruime appreciatiebevoegdheid beschikt bij de toepassing van de natuurtoets.

Verder meent de tussenkomende partij dat de natuurtoets dient te worden geïnterpreteerd rekening houdend met de ruimtelijke bestemming. De realisatie van de bestemming (bedrijventerrein) is onvermijdelijk.

Volgens de tussenkomende partij werd in de bestreden beslissing bij het beantwoorden van de bezwaren en bij de toetsing van de goede ruimtelijke ordening op expliciete wijze stilgestaan bij de natuurtoets. Dit betreffen geen loutere stijlformules maar een concreet onderzoek rekening houdend met de betrokken natuurwaarden die zich in de omgeving bevinden.

In de lokalisatienota van tussenkomende partij worden de betrokken natuurwaarden, inzonderheid de natuurreservaten en speciale beschermingszones, duidelijk omschreven. Omwille van de reeds bestaande industrie en de snelweg in de onmiddellijk omgeving van het project, is de zone niet aantrekkelijk voor het vogelbestand. In de lokalisatienota wordt dan ook gesteld dat de impact van het windturbinepark beperkt zal blijven.

De tussenkomende partij zet verder uiteen dat het natuurgebied rond de Molenbeek, dat op de biologische waarderingskaart als biologisch zeer waardevol omschreven wordt, vermeld is in de lokalisatienota als de “De Keelman”. Dit kleine natuurgebied ligt ingesloten tussen twee spoorlijnen en naast het bedrijventerrein Erembodegem Zuid IV, dat volop in ontwikkeling is. Ten zuiden van dit natuurgebied ligt ook het aangrenzend het woongebied “Terjodenstraat”. De verwerende partij heeft dit industrieel karakter van de omgeving en de aanwezigheid van verschillende verstorende elementen, zoals de spoorlijnen en de autosnelweg, mee in overweging genomen.

In het kader van de opmaak van het provinciaal RUP werd een plan-MER opgemaakt, dat het volgende stelt met betrekking tot de natuuraspecten in het bedrijventerrein Aalst-Erembodegem:

“De cluster windturbines staat grotendeels binnen het bedrijventerrein ten zuiden van Aalst. De meest zuidelijke turbines zijn ingeplant op braakliggend terrein. Vanwege de grote mate van menselijke verstoring in dit gebied en de beperkte aanwezigheid van geschikte habitat

is de kwaliteit van deze gebieden voor vogels en vleermuizen uit de omgeving waarschijnlijk beperkt. De windturbines op het bedrijventerrein hebben hierdoor een verwaarloosbare invloed. De cluster wordt daarom neutraal beoordeeld.”

Bovendien ging men in dit plan-MER uit van het “worst case scenario” met een inplanting van zes windturbines. Met de bestreden beslissing wordt slechts de oprichting van twee windturbines toegelaten. Dit plan-MER maakt ongetwijfeld eveneens deel uit van de stukken van het dossier en volstaat om na te gaan of de natuurtoets behoorlijk werd opgemaakt.

De tussenkomenende partij doet verder nog gelden dat voor het voorgenomen project nogmaals een natuurtoets werd doorgevoerd in het kader van de milieuvergunning.

Ten overvloede merkt tussenkomenende partij op dat, zelfs indien er schade zou ontstaan aan de betrokken natuurwaarden, *quod non*, dan nog er geen sprake is van een vermijdbare schade gelet op de omstandigheid dat de oprichting van het windturbinepark in overeenstemming is met de bestemming van het gebied als “regionaal gemengd bedrijventerrein”.

4.

De verzoekende partijen stellen in hun wederantwoordnota nog dat het loutere feit dat dit gebied voorkomt op een kaart in de lokalisatienota niet volstaat, aangezien niet blijkt dat de impact van de windturbines op deze waardevolle zone ook onderzocht is.

5.

De verwerende partij stelt in haar laatste nota dat de verzoekende partijen niet ernstig zijn waar zij stellen dat uit niets blijkt dat de impact van de windturbines op het natuurgebied rond de Molenbeek werd onderzocht. Net omwille van het feit dat dit gebied samenvalt met het erkend natuurreservaat ‘De Keelman’, staat het met zekerheid vast dat dit gebied mee werd opgenomen in de lokalisatienota en bijgevolg ook mee werd onderworpen aan de natuurtoets.

6.

In haar laatste schriftelijke uiteenzetting volhardt de tussenkomenende partij in haar standpunt en sluit ze zich aan bij de standpunten van de verwerende partij.

Beoordeling door de Raad

1.

De verzoekende partijen roepen in hun tweede middel onder meer de schending in van artikel 16 van het Natuurdecreet en stellen dat de verwerende partij in gebreke blijft een zorgvuldige natuurtoets uit te voeren, aangezien de beoordeling grotendeels beperkt is tot het louter vermelden van afstanden, waarbij geen melding wordt gemaakt van de ligging van WT1 naast het natuurgebied rond de Molenbeek.

De verwerende partij en de tussenkomenende partij stellen dat middel onontvankelijk is voor zover de schending van de artikelen 4.3.1, §1, 1° b, en 4.3.1, §2 VCRO niet uiteengezet wordt. De Raad stelt vast dat de verzoekende partijen zich beperken tot het aanduiden van deze artikelen als geschonden geachte bepalingen, maar nalaten aan te tonen hoe de verwerende partij door het

nemen van de bestreden beslissing deze bepalingen schendt. Eveneens stelt de Raad vast dat de verzoekende partijen in hun wederantwoordnota niet repliceren op de opgeworpen exceptie en dus de vaststelling van de verwerende en tussenkomen de partij niet lijken te betwisten. De door de verwerende en tussenkomen de partij opgeworpen exceptie wordt aangenomen: het middel is onontvankelijk voor zover het de schending aanvoert van de artikelen 4.3.1, §1, 1° b en 4.3.1, §2 VCRO.

2.

Artikel 16 Natuurdecreet bepaalt:

“§1. In het geval van een vergunningsplichtige activiteit, draagt de bevoegde overheid er zorg voor dat er geen vermijdbare schade aan de natuur kan ontstaan door de vergunning of toestemming te weigeren of door redelijkerwijze voorwaarden op te leggen om de schade te voorkomen, te beperken of, indien dit niet mogelijk is, te herstellen.”

De zorgplicht, die hieruit voortvloeit, rust op de verwerende partij wanneer zij een aanvraag voor een stedenbouwkundige vergunning beoordeelt. Artikel 16 Natuurdecreet vormt een algemeen toetsingskader voor de bescherming van natuurwaarden en wanneer de verwerende partij gevat wordt door een vergunningsaanvraag, moet zij er zorg voor dragen, door het opleggen van voorwaarden of het weigeren van de vergunning, dat er geen vermijdbare schade aan de natuur ontstaat.

Of het vergunningverlenend bestuursorgaan deze zorgplicht nagekomen is, moet blijken uit de bestreden beslissing zelf, minstens uit het dossier. In het kader van de natuurtoets bestaat geen specifieke motiveringsplicht. Het feit dat het vergunningverlenend bestuursorgaan bij de beoordeling van de vergunningsaanvraag niet expliciet verwijst naar de natuurtoets maar wel uit de vergunningsbeslissing of de stukken van het administratief dossier blijkt dat er rekening is gehouden met de effecten van de aanvraag op de natuurwaarden, kan in principe volstaan om te voldoen aan de zorgplicht die bestaat in hoofde van de vergunningverlenende overheid.

3.

Uit de bestreden beslissing blijkt het volgende inzake de natuurtoets:

“ ...

De windturbines staan op voldoende afstand van de naburige natuurgebieden.

De dichtstbijzijnde speciale beschermingszone Habitatrichtlijngebied ‘Bossen van de Vlaamse Ardennen en de Dender’ ligt op circa 900 m van de projectsite.

Er is geen vogelrichtlijngebied in de nabijheid noch in de ruime omgeving gesitueerd.

Het dichtstbij gelegen VEN-gebied ‘De vallei van de Dender en de Mark’ ligt op 850 m ten oosten en noorden van de meest nabije inplantingslocatie.

... ”

Met betrekking tot de hinder voor de natuur stelt de verwerende partij ook eerder in de bestreden beslissing:

“ ...

Uit de lokalisatienota (rubriek 4.4.9 Natuur) blijkt dat er geen significante impact verwacht wordt op de natuur en avifauna. De windturbines staan op voldoende afstand van de naburige natuurgebieden. De dichtstbijzijnde speciale beschermingszone Habitatrichtlijngebied 'Bossen van de Vlaamse Ardennen en de Dender' ligt op circa 900 m van de projectsite.

Er is geen vogelrichtlijngebied in de nabijheid noch in de ruime omgeving gesitueerd.

Het dichtstbij gelegen VEN-gebied 'De Vallei van de Dender en de Mark' ligt op 850 m ten oosten en ten noorden van de meest nabije inplantingslocatie.

...

Uit het punt 4.4.9 van de lokalisatienota blijkt dat de aangevraagde windturbines zich volgens de vogelatlas in een zone met "1- mogelijk risico" bevinden. In de lokalisatienota wordt dan ook, overeenkomstig de omzendbrief LNE 2009/01- RO/2009/01, een beknopte nota opgemaakt met betrekking tot de (eventuele) risico's. Deze nota komt tot de conclusie dat de impact van het windturbinepark beperkt zal blijven, aangezien de omringende industrie en de hindernis gevormd door de autosnelweg maken dat de zone niet aantrekkelijk is voor het vogelbestand. In tegenstelling tot wat de verzoekende partijen aanvoeren, beperkt de beoordeling van de natuurtoets zich dus niet louter tot het vermelden van afstanden ten aanzien van gebieden.

De verzoekende partijen verwijzen vervolgens concreet naar een natuurgebied naast WT1 waarmee de verwerende partij geen rekening zou hebben gehouden. Ze verwijzen daarbij naar een biologische waarderingskaart van het betrokken gebied. De Raad stelt vast dat dit kaartmateriaal betrekking heeft op een zone die samenvalt met het erkende natuurreservaat "De Keelman", die in de lokalisatienota wordt beschreven en waar geen impact van het aangevraagde project verwacht wordt.

Het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan "Afbakening regionaalstedelijk gebied Aalst" waarnaar de verzoekende partijen verwijzen voorziet weliswaar in het behoud van de vallei van de Molenbeek als natuurgebied, maar bevat geen stedenbouwkundige voorschriften waaruit zou volgen dat beperkingen worden opgelegd aan de vergunbare handelingen in het regionaal bedrijventerrein in functie van dit naastgelegen natuurgebied.

In het kader van de voorliggende vergunningsaanvraag werd geen advies gevraagd aan het agentschap Natuur en Bos, wat ook niet vereist was op grond van de regelgeving inzake de adviesverlening over stedenbouwkundige vergunningsaanvragen. In het advies van de stedelijke dienst Leefmilieu wordt gesteld dat er evenwel telefonisch een gunstige beoordeling werd verleend door het agentschap, gelet op de ligging in industriegebied en de beoordeling in het kader van het de opmaak van het ontwerp van provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan 'Windlandschap E40'.

Eenzelfde conclusie was inderdaad het resultaat van de plan-MER "de inplanting van windturbines in de zoekzone E40 Aalter tot Aalst", die door de tussenkomende partij wordt bijgebracht en waaruit blijkt dat er slechts een verwaarloosbare impact te verwachten is op de vogel- en vleermuisgebieden gelet op de grote mate van menselijke verstoring en de beperkte aanwezigheid van geschikt habitat.

Uit de stukken van het dossier blijkt afdoende dat de verwerende partij redelijkerwijze mocht aannemen dat de aanvraag geen vermijdbare schade aan het naastgelegen natuurgebied zal veroorzaken in de zin van artikel 16, §1 Natuurdecreet.

Nadat de bestreden beslissing werd genomen op 4 november 2015, werd een milieuvergunning verleend door de deputatie op 19 november 2015. De verzoekende partijen verwijzen nog naar het advies van het agentschap Natuur en Bos in het kader van deze milieuvergunningsaanvraag. Dit ongunstig advies werd evenwel, opnieuw verwijzend naar de reeds bestaande verstoring en de beperkte aanwezigheid van geschikt habitat, niet bijgetreden en de milieuvergunning werd verleend. Tegen deze beslissing werd geen beroep aangetekend. Deze beoordeling in de milieuvergunning lijkt dus eveneens te bevestigen dat geen vermijdbare schade voor dit natuurgebied te verwachten is, ondanks het ongunstig advies van het agentschap Natuur en Bos.

De verzoekende partijen tonen dan ook niet aan dat de verwerende partij geen afdoende natuurtoets heeft gemaakt, noch dat deze beoordeling van de verwerende partij kennelijk onredelijk zou zijn.

Het middel wordt verworpen.

BESLISSING VAN DE RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

1. Het verzoek tot tussenkomst van de nv ELECTRABEL is ontvankelijk.
2. De Raad verwerpt de vordering tot vernietiging.
3. De Raad legt de kosten van het beroep, bepaald op 350 euro, ten laste van de verzoekende partijen.
4. De Raad legt de kosten van de tussenkomst, bepaald op 100 euro, ten laste van de tussenkomende partij.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel in openbare zitting van 26 september 2017 door de zesde kamer.

De toegevoegd griffier,

De voorzitter van de zesde kamer,

Elien GELDERS

Karin DE ROO